

Ardeaulul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Bursa optimistă

Bursa, barometrul capricios și nu toldeauna sincer și just al circulației valorilor e în toate optimiste, cari se manifestă prin hausse-a efectelor, foarte pronunțată de vre-o trei săptămâni. Este desigur și nu amestec de speculațiune în hausse-a aceasta, după cum, peste tot fluctuațiile bursei nu pot fi lipsite de speculațiunea, care este pentru ele elementul animator. De data aceasta însă și speculațiunea escomptează indicațiuni faplice, astfel, că hausse-a la care existăm putem să o considerăm pe de a întregul ca un reflex al știrilor referitoare la împrumutul de stabilizare devenite mai certe. Dar hausse-a mai coincide și cu o nouă etapă în ofensiva Băncii Naționale contra dobânzilor.

Pusă în legătură cu aceste două evenimente, hausse-a ar constitui un bun augur pentru viitor.

Favoarea bursei se adresează în mod destul de vădit și efectelor publice de Stat și comunale, dar te simte mai la larg față cu efectele private: bancare și industriale, apreciând cu deosebire rezervele mari latente și în primul rând acele plasate în realități imobiliare. Există în această atitudine o preocupare vădită pentru trecerea la bilanțurile în aur. Speculațiunea gălopează prea departe într'un viitor, care nici apropiat nu este și a cărui realizare, oricum, va fi mult mai complicată decât o simplă valorizare împărțind și debit și credit cu 32 sau cu orice alt divizor, care ar fi valabil după stabilizare.

În definitiv modul de acționare al bursei implică atitudinea speculației față cu proiectele de economie națională apropiată de realizare ne pare firească și ne surprinde cu atât mai mult graba Comitetului Bursei de a înfrâna operațiunile. Întâi s'a conceput această înfrânare prin închiderea bursei afară de Duminecă încă două zile în săptămână. Această modalitate a fost abandonată; dar s'au adoptat cotările în ordinea unei înregistrări, modalitate, care nu credem să reziste nici aceasta împotrivirei cercurilor interesate, fiindcă ar da prilej la nedreptăți grosolane.

Deocamdată intervenția Comitetului Bursei a produs o adevărată zăpăceală provocând căderi de cursuri, pe cari le socotim mult mai neplăcute decât urcările anterioare, chiar dacă ar fi fost gașopate.

Din depărtarea capitalei noastre de provincie destul de izolată și destul de uitată, noi urmărim cu melancolie și oarecum cu neîncredere optimismul, de care s'a lăsat a fi cuprinsă Bursa din București.

Dorim și așteptăm și noi stabilizarea, reducerea dobânzilor, bilanțurile în aur, dar ne închipuim cu greu, cum se va prezenta trecerea vieții economice, de sub stăpânirea avalanșelor de falimente — la bilanțurile în aur.

In natura non est sa'tus... Sal-

turi nu pot avea loc nici în viața economică normală. Să fim deci cu băgare de seamă și să nu așteptăm prea mult dintr'odată dela reforme, de sigur de o importanță hotărâtoare, cari însă totuși vor avea nevoie de timp ca să facă să li-se valideze efectele bune.

Moara de aburi și fabrica de spirt a fraților Neumann din Arad și-a suspendat activitatea

62 000 saci de făină nevânduți zac în magaziiile Morii Neumann — Direcțiunea morii dorește să oprească imobilizarea de noi capitaluri

În ziua de 19 l. c., reprezentantul firmei NEUMANN s'a prezentat la Inspectoratul Muncii din Arad și a anunțat că din cauza crizei generale economice atât moara, cât și fabrica de spirt și-au suspendat activitatea.

Dela data acestui avis, activitatea stagnează complet atât în moară, cât și în fabrica de spirt. Stagnarea a fost provocată de aglomerarea de mărfuri produse și nevândute atât în moară, cât și în fabrica de spirt. Ajunge să spunem, că în moară stau nevânduți 62.000 saci de făină. Astfel orice avansare a producției ar fi provocat numai o nouă aglomerare și deci o nouă imobilizare.

Faptul a provocat o legitimă consternare dată fiind situația materială de o neîntrecută rezistență a proprietarilor precum și din cauza că în urma încetării de a funcționa a morii și fabricii de spirt Neumann numărul șmeurilor din Arad — lucrători și funcționari — sporește cu cifra considerabilă de două sute.

Az aradi Neumann Testvérek gőzmalma és szeszgyára beszüntette működését

Hatvankétezer zsák liszt fekszik a malom raktáiraiban eladatlanul — A vállalat igazgatósága kerülni akarja a további tőkeimmobilizálást

Május 19-én megjelent az aradi munkaügyi felügyelősen a Neumann Testvérek cég képviselője és bejelentette az inspektorátusnak, hogy a végsőkéig lezúllott gazdasági és kereskedelmi viszonyok miatt a malomvállalat és a szeszgyár beszünteti üzemét.

A bejelentés óta a Neumann Testvérek gőzmalmaiban és szeszgyárában teljesen szünetel a munka. Az üzem leállítására az a körülmény kényszerítette a vállalat igazgatóságát, hogy a gőzmalom raktáiraiban 62 ezer zsák őrölt liszt fekszik, a szeszgyár termékeit pedig a stagnáló kereslet miatt szintén nem lehetett és nem lehet értékesíteni és így az üzemeknek további termelése csak felesleges és drága tőkeimmobilizálást jelentene.

Az általános gazdasági dekonjunkturában is megdőböntő az aradi Neumann Testvérek gőzmalma és szeszgyára üzemének beszüntetése, mert a vállalat több mint 200 munkást és számos tisztviselőt foglalkoztatott, akiknek leépítése a termelés megszüntetésével aktuálissá vált és akiknek esetleges elbocsátása a munkanélküliek hatalmas táborát fogja szaporítani.

Aplicarea legii timbrului

Nouile norme stabilite de comisiunea centrală

Comisiunea centrală a timbrului în ședința din 22 Mai a. c. a fixat următoarele noi norme privitoare la aplicarea acestei legi.

Deciziunile din 11 Octombrie 1927 și 31 Ianuarie 1928 se aplică dechiderilor de credit simplu pentru procurarea de mărfuri sau produse industriale până la o valoare mai dinainte determinată.

În ce privește vânzările curente făcute particularilor de către comercianți și industriași cu înlesniri de plată pentru prețul datorat, nu se aplică dispozițiunile art. 14. § 6.

Legea pentru încurajarea construirii de locuințe fiind publicată în „Monitorul Oficial” din 3 Mai 1927, adică posterior actualei legi a timbrului, se tirea de timbru și impozitul proporțional prevăzut de art. 9 al sus citatei legi, urmând a se acorda tuturor asociațiilor întințate în baza acelei legi.

Legea timbrului nu se preocupă în art. 18 de taxele plătite pentru liberalitățile anterioare și nici nu stabilește noi taxe pentru aceste liberalități.

Acest text fixează numai regula, ca cota impozitului proporțional, ce urmează a se plăti pentru avrea găsită în succesiune sau pentru ultima donațiune, se va calcula ținându-se seamă și de liberalitățile anterioare.

Acestea rezultă din partea finală a primului alineat a textului citat, care prevede că din suma reprezentând impozitul, ce s'ar cuveni pentru totalul liberalităților se va scade impozitul aferent pentru liberalitățile anterioare, calculat după tariful actual.

Megalakul az erdélyi és bánági textilkereskedők hitelezői védegylete

Az aradi textilkereskedők körlevelet kaptak, amelyben közlik velük hogy június 3-án, pünkösd vasárnapján Temesváron textilkongresszus lesz, amelyen megalakítják a textilkereskedők hitelezői védegyletét, amely mint a Romániai Hitelezői Védegylet affiliációja fog működni.

A textilkereskedők hitelezői védegyletének egyelőre csak az erdélyi és bánági kereskedők lesznek a tagjai, a mozgalmak iránt azonban nagy érdeklődés nyilvánul meg a régi királyság textilkereskedői körében is, akik a közös érdekekre való tekintettel biztosan csatlakozni fognak a szakmai védegylethez.

Mit vár a bankigazgató, a gyáros, a kereskedő a valuta stabilizálásától?

A lejstabilizálás várható gazdasági és pénzügyi hatásai

Nem szabad a jelenlegi zürichi kurzusnál magasabb árfolyamon stabilizálni a román valutát

A kormány a leghatározottabban állítja, hogy a lej stabilizálása június hó folyamán megtörténik, ami a romániai nemzet- és magángazdaságban új éra kezdetét fogja jelenteni. Gazdasági életünk tényezői, a bankár, a kereskedő, az iparos és a gyáros, a mezőgazda, a világháborút követő, megpróbáltatásokban gazdag években minden reménységüket az ország valutájának megjavulásába és értékállandóságába fektették. A stabilizációs terv azonban évek hosszú kisértelme után sem volt megvalósítható a kölcsönről tárgyáló kormányok álláspontja miatt és az egész Európát uraló gazdasági krízis következtében. Most azonban, hogy a Francia Bank kormányzója intenzíven belekapcsolódott a lej stabilizálásának munkájába és az európai tőkeérdekeltségek tömegét vontta bele a tranzakcióba, a román valuta és stabilizációja közelebből megtörténik.

A bankigazgató reménye

A valuta stabilizációjának előestéjén kikértük a különböző gazdasági faktorok véleményét, hogy mit várnak a valuta értékének állandóságától? Egyik kolozsvári pénzügyes vezérigazgatója kérdéseinkre a következőket mondta:

— Közismert tény, hogy a kormány plafondpolitikája súlyosan éreztette hatását Románia pénzügyi életében és ez a politika okozta az állandó pénzhiányt. A pénzforgalom enerváltsága nagy kihatással volt az általános gazdasági életre is és az ország ipari és kereskedelmi élete valóságosan a tönk szélére jutott.

— Ha ez a politika most megszűnik és ha a Banca Nationalának megadják a lehetőséget, hogy az ország szükségletének megfelelő mértékben emelje a bankjegyalományt, megnyílik a lehetősége annak is, hogy a Banca Nationala fokozottabb mértékben álljon a gazdasági élet rendelkezésére, mint belső hitelre.

— Nyilvánvaló, hogy a stabilizáció bekövetkezésével a Banca Nationala jobban fogja almentálni a pénzügyteket is és megszűnik az az egészségtelen helyzet, hogy egyes pénzügyteket nagy összegű visszelszámítási hitelekkel élvezzenek, míg a többi bankok ettől a hitelből nem kaphassanak olesó kamatu kölcsönt. Ha az összes pénzügyteket egyenlő mértékben fognak visszelszámítási hitelt kapni, úgy megszűnik az egészségtelen verseny a pénzügyteket között is. A stabilizációval

új éra kezdődik Románia kamatrendszerében is.

A londoni és newyorki piac pénzössége elhelyezést fog keresni a stabil valutájú romániai piacon. Ez a tendencia kezdetben rövid lejáratú hitelekben fog megnyilvánulni, de már ez is elegendő lesz ahhoz, hogy Romániában jelentős tőkék szabaduljanak fel az ipar és a kereskedelem almentálására.

— A Banca Nationala nagyobb teljesíthetősége és a külföldi tőzsdék várható érdeklődése Románia iránt azt fogják eredményezni, hogy

a romániai kamatrendszer lassan nivellálódni fog az európai piacok kamatfeltételeihez,

ennek pedig az lesz az eredménye, hogy az üzleti kalkuláció biztos bázisra támaszkodhatik. A külföldi kölcsön megkötése és az ezzel kapcsolatos lejstabilizáció esetén az államkincstár abba a helyzetbe kerül, hogy a CFR az évek óta rendezetlen állami szállítások három milliárd lej

meghaladó összegét ki tudja majd fizetni a szállítóknak és ezzel számos kereskedőnek, ipar vállalatnak és vállalkozónak megadja a lehetőséget, hogy reorganizálják üzletüket és bekapcsolódjanak a lendületnek induló gazdasági vérkeringésbe.

— A valuta stabilizálásával megszűnik a betétkezelési és helyre áll a békeévek szabad üzleti forgalma.

A szabad forgalom hiánya és a pénzügyi élet megkötöttsége eredményezte azt, hogy a pénzügyteket a betétesek szélsőjeinek önkéntelen áldozatai lettek. A kihelyezési lehetőségek is megváltoznak a stabilizációval, mert a kölcsönt igénylők bonitása erősebb lesz, a pénzügyteket nem lesznek kénytelenek hatalmas tőkével tezáurálni, mert nem volt biztos kezés, akinek nagyobb hitelek lehetett volna folyósítani.

— A kormánynak figyelembe kell vennie, hogy a lej nem szabad a jelenlegi zürichi kurzusnál magasabb árfolyamon stabilizálni. Ha a stabilizációs árfolyam magasabb lesz, megtörténhetik, hogy Románia gazdasági életén hatalmas és súlyos következmények kel jóró válsághullám fog végigszámitani, amelynek megindítója a magas árfolyamon való stabilizációval fokozott átértékelődés lesz.

Ha ez a válsághullám tényleg bekövetkezik, nemcsak a pénzügyi életet, de az ipart és kereskedelmet is milliárdos veszteségek érik.

és a helyzetet a külföldi spekuláció a romániai gazdasági élet kárára igen előnyösen kihasználhatja.

— Véleményem szerint a legmegfelelőbb stabilizációs nivó a zürichi tőzsdé 3.20 árfolyama volna. Tervezik, hogy a lej valutát Romannal cserélik át oly módon, hogy az új pénz kibocsátásával egyidejűleg a Banca Nationala Románia jelenlegi 21 milliárd bankjegyforgalmát 40 milliárd lejre emeli. A kormánynak úgy kell megállapítania az átszámítási kulesot, hogy egy román zürichi paritásában 0.50 svájci franknak feleljen meg.

A gyáros nyilatkozata

A romániai gyárilap egyik reprezentánsa a stabilizáció várható hatásairól a következőket mondta munkatársunknak:

— A kormány sem tagadhatja, hogy Románia ipari élete történelmi fejlődésének a legválságosabb óráit éli. A leépítési tendencia általánosság vált és egyre nagyobb méreteket ölt. A szállítási nehézségek megszüntetésére még nem történt radikális intézkedés. A kormány hónapok óta indokolatlanul prolongálja az új vasúti tarifa életbe lépését és ezzel nemcsak az államkincstárnak, de az ipari és kereskedelmi életnek is mérhetetlen károkat okoz.

— A lejstabilizáció gyökeresen meg kell változtassa a jelenlegi iparpolitikát is. A stabilizáció remélhetőleg meg hozza a termelő vállalatok részére a régen várt kamatszámítást és rezsicsökkentést, amelynek hiánya eddig kerékkötője volt az ipar prosperálásának.

— A kamatlábak mérséklésével a vállalati részvények a mai dividendák mellett feltétlenül jobb gyümölcsözőtési lehetőségeket fognak nyújtani a magántőkének, amely ily módon érdekeltséget vállalhat az ipari életben. A magánosok fokozottabb mértékben vállalkozhatnak érdekeltséget a részvénytársaságoknál és a nyomászto krízisben megcsappant vállalkozási kedv és üzleti lehangoltság meg fog szünni.

A kereskedő pesszimista

— A tönk szélén álló kereskedő a stabilizációs tervvel kapcsolatosan sem tudott megszabadulni pesszimizmusától és a következőleg nyilatkozott:

— Románia pénzügyi életének normalizálódását csak a helyes szempontokkal keresztül vezetett valutastabilizáció biztosíthatja. Ha az ország fogyasztó piaca felvevőképes lesz, a mai vámrendszer is remélhetőleg megszűnik. Elsősorban ezen a téren kell orvosolnia a kormánynak a kereskedelem sérelmeit. A l. stabilizációjával az állam háztartás egyensúlyba jöhet, az államkincstár az általános gazdasági élet fel lendülésével újabb jövedelmi forrásokhoz jut. Stabilizáció esetén a vámtari-

fát ugy kell módosítani, hogy az arany léjre való átszámításnál a 8 lej 75 banis diszparitás eltűnjék és az importáló kereskedő ne kényszerüljön 40 lej fizetni az arany lejért, amikor az arany lej tulajdonképeni árfolyama csak 31 lej és 25 bani.

— Ha ezt az aránytalanságot a vámtelemek átszámításánál megszüntetik, a kereskedelem helyzete megkönnyebbül és mentesül az indokolatlan terhektől. Meg kell szüntetni azonban a stabilizációval egyidejűleg a helytelenül alkalmazott protekciós vámréndszer is. Azok az ipari termékek, amelyek a belföldi ipar nem tud előállítani, szabadon legyenek importálhatók a közvetítő kereskedelem útján a fogyasztók részére.

— A CFR tarifapolitikáját is meg kell változtatni a stabilizációval, mert a jelenlegi szállítási díjtételek nem veszik figyelembe az áru forgalmi értékét. Ha a kereskedő visszanyeri a békeidők kalkulációs bázisát és lépést tud tartani a külföldi kereskedelemmel, úgy Romániában impulzívabbá válik a gazdasági vérkeringés, amely jelenleg az agónia végpillanataira emlékeztet minden tárgyilagosan gondolkodó reális közgazdász.

Elutasították az aradi Egyesült Bank ellen beadott csődkérelmeket

Egyetlen betéti követelés miatt van még csődfelvételi eljárás folyamatban — Két nagy adós vállalat fizetési kötelezettségeinek teljesítése után véglegesen függetlennitette magát a banktól

A felszámolás alatt álló Egyesült Bank ellen beadott csődkérelmek egyidejűleg külön pert indított az Egyesült Bank egyik vállalata, a Hacker és Sternberg cég ellen is. A bank — mint ismeretes, — minden pénzt vállalataiba investált, Deutseh viszont kölcsönöket folyósított a Hacker és Sternberg cégnél és ezen az alapon indította meg a pert. A törvényszék ebben az ügyben május 30-ra halasztotta el a tárgyalást. Itt említjük meg, hogy a bank két nagy adósával meg egyezést kötött.

Az aradi Hacker és Sternberg rum-és likörgyár, amelynél a pénzügyteket 33 százalékos társ volt, tartozásait részben kiegyenlített, részben bankgaranciával biztosította. Többi tartozásait a cég 100 százalékban kiegyenlítettte. A Neumann Testvérek cégnél fennálló 3 millió lej, az Egyesült Banktól élvezett 3 millió lejes hitel és körülbelül 400 ezer lej egyéb adóságok kifizetése után

a cég tulajdonosai Sternberg Hugó és Hacker Miksa maradtak, akik a vállalatot a szanálás után tovább vezetik.

A másik egyezséget a Klein és Weinberger textilnagykereskedő céggel kötötte meg az Egyesült Bank. A Klein és Steinberger cég 7 millió lej összegben megváltotta a tulajdonjogot és az üzlet a bank részéről nyújtott nagyszögű hitelek fejében a bank birtokába ment át.

A cégért ugy a pénzügytektel, mint a többi hitellezőkkel szemben a Artidi angol posztógyár vállalta a gráciát.

A bank honetői ingatlanainak május 20-ra, illetve 21-re kitűzőtt önkéntes árverését a közjegyző akadályoztatása miatt nem tarthatták meg és ezért az önkéntes árverés 15 nappal halasztást szenved.

A pénzügyteket felszámoló bizottsága egyidejűleg a likvidálási munkálatokat a leggyorsabb tempóban folytatja és valószínű, hogy június hó folyamán újabb 15 százalékot fog kifizetni követeléseikből a betéteseknek és a hitellezőknek.

A csődöt kéro betétesek közül hat aláírta a felszámolóhoz való hozzájárulást elismerő és a birói eljárás megindításáról lemondó nyilatkozatot

és ezzel a nyilatkozattal a hat betétes a pénzügytektel szemben fennálló követelésének csak a felszámolás alatt mutatkozó hányadára tartthat igényt. A hetedik betétes nem irta alá a nyilatkozatot és továbbra is igényt tartott betéti követelésének 100 százalékára.

A pénzügyteket felszámolóbizottsága a hat pereskedő betétesnek a felszámolás során általánosan kifizetett nyolc százalékot kifizette, míg a hetedik betétes követelését teljes összegben birói létébe helyezte.

A május 21-én megtartott tárgyaláson a csődbíró tudomásul vette a felszámolóbizottság eljárását, a csődkerést elutasította és a felperes betétest elmarasztalta a perköltségek viselésével. Ezzel a birói határozattal elhárult a bank feje felől a csődvészély.

Május 21-én tartották meg a tárgyalást abban a csődkerésben is, amelyet Deutsch Miksa adott be a bank ellen. A csődkerést a csődbíró már a perfelvétel alkalmával külön választotta a többi csődkeresettől. A törvényszék ismertetett határozata prejudikáló hatással lesz a 25 ezer lejes csődkerés ügyében és döntőleg fogja befolyásolni a bíróság érdemi határozatát. Deutsch Miksa

Adunarea generală a Uniunii Uzinelor Electrice din nouile provincii

— Se cere schimbarea legii energiei de către congres
— Conferința directorilor emite o comisie compusă din trei membrii pentru redactarea proiectului unui nou statut de funcționare și administrare a uzinelor comunale

Sibiu, 23 Mai). În 18 Mai a avut loc a opta adunare generală, a Uniunii Uzinelor Electrice din nouile provincii la Sibiu. Adunarea generală, care a avut o ordine de zi vastă a fost prezidiată de d. director general al Uzinelor Electrice din Sibiu ing. Daehler. Din ordinea de zi a adunării generale remarcăm un scurt rezumat din raportul dlui secretar general ing. Thiess și discursul dlui director general al Uzinelor Electrice din Arad ing. Mateescu. Din aceste cuvântări, reiese că

legea energiei a României stăvilește dezvoltarea producției electrice, astfel că România, care de fapt dispune de forțe naturale bogate proprii pentru dezvoltarea energiei hidro-electrice, totuși este între statele europene ultimul, în ceea ce privește media kilovaților pe locuitor,

care în Europa centrală și occidentală este de 200 kilovați de locuitor, iar în România media de kilovați de locuitor este sub 30.

În ceea ce privește dezvoltarea, pe aceste terenuri de activitate aceasta nu o vom putea atinge, decât cu concursul capitalului străin cu dobânzi scăzute, cum însă legea energiei pune stăvilă intrării și cointereseării capitalului străin, în aceste direcțiuni nu vom putea face progrese. Elveția, care are o medie de 2000 kilovați de locuitor, nu are o lege atât de severă a energiei, ca și noi.

România, care este una dintre cele mai bogate state în forțe hidraulice, căderi de apă, fluvii, râuri etc.

este cel mai scump stat, cât privește media curentului electric industrial, care la noi prețul cărui în mediu este 8.70 lei pro kilovat-ora.

Cât privește curentul electric industrial, între toate orașele din provinciile noi Clujul furnizează cel mai eficient curent pentru industrie.

Curentul de iluminare este eficient în Germania, Franța și Italia, unde sunt uzine mari hidroelectrice, și unde prețurile de unitate variază între 6—13 lei, ceea ce în statele noastre sunt mult mai scumpe, unde prețurile variază între 12—25 lei. Este neexplicabilă scumpetea curentului electric în Anglia, care dispune de cărbunele cel mai eficient și calitate superioară, aici curentul electric se vinde cu prețul de unitate între 14—25 lei, poate pentru a satisface necesitățile industriei, procurând curent de la 2—8 lei. Față de aceste prețuri, prețul mediu în orașele din România este de 15 și jumătate lei, dintre cari orașul Cluj în rândul al doilea, după Sibiu, cu prețul de 10 lei de unitate, la curentul servit pentru iluminat și cu 5 lei și jum. curentul industrial limitat și 7 jum. curentul industrial nelimitat.

În total avem în țară 123 uzine electrice publice, parte proprietatea statului, parte comunale și în regie, sau concesionate, și 16 uzine mari particulare, ca și ale Reșiței, Dicioșmarțin, etc.

Producția totală în 1927 a acestor

șară a acestor uzine cu caracter comercial.

Conferința a hotărât ca fiecare uzină comunală membră a Uniunii să trimită un proiect de statute pentru a putea fi redactată final statutele de funcționare și administrare de o comisie compusă din trei directori comunali și anume d. ing. Munteanu director general al Uzinelor Electrice din Cluj, ing. László, directorul Uzinelor Electrice ale orașului Gheorgheni și ing. Cioran, director al Uzinelor Electrice ale orașului Târgu-Mureș.

Acest statut-tip va fi prezentat de către Uniune Ministerului de interne și Consiliului Tehnic Superior pentru aprobare.

Reorganizarea în acest sens a statutelor de funcționare și administrațiune a uzinelor electrice comunale, prezintă mare interes și pentru uzinele concesionate.

Adunarea generală la propunerea dl. președinte Daehler, a trimis o telegramă de felicitare dlui Ing. Bușilă, președintele Institutului Român de Electricitate, care este întemeietorul acestui Institut de mare autoritate în materie de electricitate.

Ch.

uzine a atins cifra de jumătate miliard kilovați-ore, ceea ce înseamnă aproape 30 kilovați-ore de locuitor. O modificare a legii energiei, care ar permite o contribuție în sens mai larg a capitalului străin la înființarea unor noi centre electrice de apă și termice desigur ar aduce în această privință fărâșe aporturi neprețuite.

Înainte de adunarea generală s'a ținut o conferință a tuturor directorilor uzinelor electrice comunale din provinciile noi, având scopul de a discuta dificultățile numeroase, căror uzinele comunale sunt expuse prin legea de restricție și îndoșești legea contabilității publice, care împiedică prin formalitățile ei administrarea u-

Felozzlik az Erdélyi Szeszgyárosok Szövetsége

Junius 7-re összehívták az újabb közgyűlést

A romániai szeszipar súlyos helyzetű, illetve a Romániai Szesziprodukt Rt. megalakulása új feladatok elé állította a kolozsvári székhelyű Erdélyi Szeszgyárosok Szövetségét is. A szövetség elnöksége május 7-re közgyűlést hívott össze, amelyen dönteni kellett volna a szövetség feloszlásának kérdéséről.

a közgyűlés azonban határozatképtelenség miatt nem volt megtartható.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara lapunk után most ar-

ról értesíti az Erdélyi Szeszgyárosok Szövetségének tagjait, hogy

az elnökség a folyó évi június hó 7-én délelőtt 11 órára a kereskedelmi és iparkamara tanácstermébe új közgyűlést hívott össze,

amely határozatait a megjelent tagok számára való tekintet nélkül fogja meghozni és végérvényesen fog határozni a közgyűlés tárgysorozatán szereplő összes kérdésekben, így a szövetség feloszlásának kérdésében is.

A kolozsvári Lyonnaise selyemgyár szerepe Románia selyemiparában

Huszonnégy modern szövőszékkel és 40 munkással a gyár 6000 méter selymet termel havonta — A gyár tulajdonosai elhatározták, hogy bevezetik a Jacquard szövetek gyártását

Az elmúlt év október havában Kolozsváron betéti társaság alakult, amelynek tagjai Babos Dániel bankigazgató, Vass Emil mérnök és Schmitt Ernő mérnök voltak és akik.

Lyonnaise céggel új selyemgyárat létesítettek Kolozsváron

Az új iparvállalat a Strada Dorobanilor 118. szám alatt rendezte be

üzemeit és rövid fennállása alatt Románia selyemipará és kereskedelmének egyik jelentős tényezőjévé nőtte ki magát. A Lyonnaise gyár kitűnő minőségű készítményeket nemcsak az erdélyi kereskedők szükségletét tudják kielégíteni, de a bukaresti közönség kifinomult ízlésének is teljes mértékben megfelelnek.

A vállalat alapítói működésük megkezdésének első pillanatától

arra törekedtek, hogy a felhasznált selyemfonal minősége kifogástalan legyen, ezzel szemben

a készítmények szolid ára lehetővé tegye a selyemnek a legszélesebb rétegekben való elterjedését.

A Lyonnaise selyemgyár jelenleg 24 modern szövőszékkel dolgozik, saját villamos központja van és üzemeiben több mint 40 munkást foglalkoztat.

A szövőde havonta több mint 6000 méter különböző minőségű selymet gyárt,

készít különböző színű crepe de chineket, georgettét, crepe satint, foulard selymet, kabát-selymeket, selyembatisztót, selyemsálakat és nyakkendő-selymeket, aerografikus szisztémájú szinezéssel. A gyár igazgatósága azzal a tervvel foglalkozik, hogy

bevezeti a Jacquard szövetek gyártását és ezért külföldről modern gépeket rendelt,

amely gépeknek a felszerelése még ebben az évben megtörténik és az üzem megkezdése ezeknek a szöveteknek a gyártását is.

A Lyonnaise selyemgyár a romániai selyemipar egyik jelentős tényezője és épen a nemzeti iparban elfoglalt fontos szerepe miatt a minisztertanács legutóbb

megadta részére az iparpártolási törvény kedvezményeit

és 40 százalékos szállítási kedvezményt biztosított részére.

A romániai selyemszövődék a belföldi szükséglet körülbelül 50 százalékát fedezik és

havonta 80 ezer méter selyemfonalat dolgoznak fel különböző minőségű anyagokká.

Tekintve arra, hogy Romániában elsősorban a finomabb minőségű selymeket használják, a romániai selyemgyártás lényegesen emelhető volna, ha a kormány az új iparpártolási törvény megvalósításával kapcsolatosan fokozottabb védelemben és támogatásban részesítené ezt az iparágat.

A jobb minőségű selyem behozatali vámja igen magas és ezért a csempészség lukratív és rentabilis „vállalkozás” lett és míg az államnak és az ellenőrző közlegeknek állandó harcot kell folytatniuk a tömeges csempészség ellen, a romániai selyemszövődéknek fejlődését lényegesen elősegítené, ha a külföldről importált finomabb selyemfonalak behozatali vámját, amely jelenleg 960 lej kilónként, lezárltanak és

eltörölnék a 15 százalékos fényüzési adót,

amely két tehertétel miatt a belföldi selyem nem tudja eredményesen felvenni a versenyt a tiltott uton Romániába csempésztett külföldi selyemmel.

Értesüléseink szerint a június 5-én megtartandó textilipari kongresszuson résztvesznek a romániai selyemgyárak és szövődék delegátusai is, akik ki fogják fejteni a selyemipar kívánásait és arra fogják kérni a kormányt és az illetékes hatóságokat, hogy enyhítsen azokon a szigorú rendszabályokon, amelyek a romániai selyemipar kifejlődését megnehezítik és

a jobb minőségű selyemfonalak magas importvámjának lezárlásával tegye lehetővé, hogy a belföldi gyárak kitűnő minőségű külföldi nyersanyagot használhassanak készítményeikhez

és így a romániai gyártású selyem minden tekintetben lehessen méltó versenyfő a külföldről importált kész selyemáruval.

Abszolut perfekt ménygyépes

könyvelő, elsőrendű szervező erő, hesszias bank, ipar és kereskedelmi vállalati gyakorlattal, román, magyar, német nyelvtudással 1928. év folyamán elhelyezkedést keres (jelenleg egy lépités alatt álló favállalat főkönyvelője). Megkereséseket „PERFEKT” jellegre a kiadóba kérek.

A Likörgyárosok Szövetsége újabb memorandumot intézett a földművelésügyi miniszterhez és az állandó bizottsághoz

Argetoianu miniszter látogatása Temesváron — A likörgyárosok azt kívánják, hogy a likör 30 százalék, gyümölesepálinka és konyak 40 százalék, a rum pedig 50 százalék foktartalommal legyen forgalomba hozható

Részletesen beszámoltunk azokról az érdekeltekről, amely a Romániai Likör- és Szeszitalipari gyárak Szövetsége, valamint a Romániai Bortermelők Szövetsége, illetve a Romániai Szeszindikátus Rt. között a Garoflid-féle borhamisítás megakadályozásáról szóló törvény gyakorlati alkalmazása következtében felmerültek és amelyek a földművelésügyi miniszterium kebelében működő állandó bizottság legutóbbi ülésén nyílt szakadásra vezettek.

A Likörgyárosok Szövetsége ismételt kísérletet tett az érdekeltek megszüntetésére, békítési kísérlete azonban meghiúsult a külön szövetségbe tömörülő regáti likörgyárosok állásfoglalásán.

Argetoianu miniszter Temesváron

Ilyen előzmények után érkezett az elmúlt héten Temesvárra Argetoianu földművelésügyi miniszter, aki dr. Cosma volt miniszter, dr. Coste Iulian prefektus, dr. Georgevici Lucian főpolgármester és kabinetfőnöke, Matei igazgató kíséretében látogatást tett a Likörgyárosok Szövetsége ügyvezető igazgatójának, Schwartz Fülöpnek gyártelepén.

A Szövetség igazgatója újlag részletesen informálta Argetoianu földművelésügyi minisztert a liköré és szeszitalipari gyárosok kívánságáról a Garoflid-féle törvény végrehajtási utasításának sérelmes intézkedéseivel szemben. A sorozatos memorandumok hatása alatt Argetoianu miniszter is, — már korábban — feladata eddigi merev álláspontját és elvileg hajlandónak mutatkozott a likörgyárosok kívánságainak honorálására. Schwartz Fülöp igazgató Temesváron két azonos tartalmu emlékiratot adott át Argetoianu miniszternek, az emlékiratok egyik példányát a földművelésügyi miniszteriumhoz, másik példányát az állandó bizottsághoz címezve. Az emlékiratot, — amelyet az alábbiakban teljes terjedelmében közlünk, — pontokba foglalva ismerteti a likörgyárosok és szeszitalipari vállalatok kívánságait.

Az emlékirat

Miniszter Úr!
Elnök Úr!

Alulírott Uniunea Generală a Fabricanților de Liqueuri și Băuturi Spirtoase din România alábbi indokok alapján tisztelettel előterjeszti a következő három kérelmet:

1. Kérjük sziveskedjék intézkedni, hogy a „*Lege pentru represiunea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice*” 48. szakasza olyképen módosíttassék, hogy az abban felsorolt gyümölesepálinkaneműek legmagasabb foktartalma nem 30%, hanem 40% legyen.

2. Sziveskedjék intézkedni, hogy a „*Lege pentru represiunea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice*”-jének 49. 50 és 53. szakaszai olyképen módosíttassanak, hogy nem csak zárt üvegekben, hanem hordók-

ban és demionokban is forgalomba hozható legyenek:

- likör 30%-os foktartalomig,
- gyümölesepálinka és coeogne 40%-os foktartalomig,
- rum 50%-os foktartalomig.

3. Sziveskedjék a törvény 84-ik cikkének második szakasza értelmében elrendelni, hogy a *Lege pentru represiunea fraudelor în prepararea și comerțul băuturilor alcoolice* azon intézkedései, melyek folytán az egyes üzemek egymástól elválasztandók, csak az esetben nyerve alkalmazzák, hogy ha az illető cég a törvény tilalma dacára ugyanazon fedél alatt ipari szeszt árusít, vagy pedig ha borhamisítás vétsége bizonyult reá. Mindazon szeszitalok azonban, melyek ipari szeszből készülnek, továbbra is más fedél alatt gyártandók.

Indokok:

Ad. 1. A csatolt területek lakói már évtizedek óta hozzá szoktak ahhoz, hogy a gyümölesepálinkát 40—50%-os foktartalomban élvezzék. Ennek megtiltása tehát egyenlő volna az alkoholtalálommal.

Ilyen italok előállításához áll, hogy az egyszer főzött pálinka foktartalma desztillálás által nemcsak magasabb foktartalmat nyer, hanem elveszti a kozmaolajat és egyéb ártalmas részét és ezért az ilyen magas fokú gyümölesepálinkák egészségi szempontból előnyben részesítendők.

Az erdélyi és bánáti nagykereskedők raktáraiban ilyen gyümölesepálinkák 20—25 évre visszamenő évfolyamai találhatóak, amelyek speciálitást képeznek és amelyek értéküknek ezen hosszú idő alatt felgyülemlett kamatai folytán és az elpárologás következtében igen magas árral értékelteknek.

Ilyen magas fokú gyümölesepálínkák diluálása milliókra rugó kárt jelentene.

mert eltekintve az adókülömbözettől, amely az alacsony fokú és magas fokú áru között létezik, ezen drága fajta pálinka leígítva csak puca árban volna értékesíthető, vagy más szavakkal: aranyból vasat kellene gyártanunk.

Az államkincstár szempontjából is támogatóndó kérelmünk, mert

a 30 foknál magasabb szeszitalok ötszörösen több adót fizetnek, mint a zennél alacsonyabb fokúak

és ez némileg kárpótolná a kincstárt a gabonaszesznél elvesztett bevételekért.

A kért módosítás azonban a bortermelők érdekeit is szolgálja, mert a 30%-on aluli torköly- és seprűpálínkák élvezetéhez a Bánát, Erdély, Bukovina és Moldova lakói nem szoktak hozzá és ennél fogva nyerstörkölyből és nyers seprűből a főzés egyáltalán meg fog szünni, aminek következménye az lesz, hogy a bortermelők nem fogják eladni tudni a bortermelésből eredő melléktermékeiket. A borhamisításról szóló törvény egy szóval

sem tiltja meg a 30%-nál magasabb gyümölesepálínkák gyártását és fogyasztását, hanem csak az instrukciuni, amely e tekintetben teljes ellentétben áll a törvény szövegével, és ennél fogva ennek 48. pontja jogi úton is megtámadható.

A zárt palackokban való eladás nem csökkenti az iszákosságot

Ad. 2. Az az elv, amely szerint egyes szeszitaloknak kizárólag üvegekben való eladása megfelelne az iszákosságot, már régen tévesnek bizonyult.

Ha ezen rendelkezés az általunk kívánt módosításban nem részesülne, ez szakmánk teljes elszegényedését jelentené, mert

a birtokunkban lévő ezer és ezer apró hordó, melyben eddig ru-

Az üzemek szétválasztása gyakorlatilag megvalósíthatatlan

Ad. 3. Az üzemek szétválasztása gyökerében megrendítené szakmánkat.

A különválasztás maga után vonná azt, hogy minden egyes telep külön személyzetet volna kénytelen foglalkoztatni, külön lakbért fizetni, külön világitást és hajtóerőt használni, egy szóval

olyan időben, amidőn az egész gazdasági világ a legnagyobb mértékben követi a leépítés elvét, tőlünk azt kívánják, hogy szaporítsuk a kiadásokat és erőnkön felüli beruházásokat eszközöljünk, amelyek megfosztják vállalatunkat a rentabilitástól.

A borraktáraknak a gyümölesepálínka- és likörgyárossal egy és ugyanazon helyen való létezése itt évszázadok óta van divatban és egyetlen egyszer sem bizonyult ilyen gyárosra vagy nagykereskedőre a borhamisítás vétsége.

A borhamisítás nem is történhetik gyümölesepálínkával,

mert minden gyümölesepálínkának, még a magas foknak is, meg van a maga jellemző ize, ami a bort csak elrontaná, ezenfelül a gyümölesepálínka drágább is, mint a bor. A borhamisítók adózatlan ipari szeszt használnak, az ilyeneket kellene üldözni és megbélyegezni és nem a gyümölesepálínka-gyárosokat, akiket védelmebe kell részesíteni.

A háboru után kellő szakképzettség nélküli kereskedők a gyors meggazdagodás vágyától hajtván esetleg vete-medhetek hamisításra, mi azonban őrizői maradtunk olyan neveknél, amelyek alatt mindenkor a komoly

mot likört és gyümölesepálínkát szállítottunk, értéktelenné válnék, mert nem akadna reá vevő, miután ilyenekre senkinek nem lesz többé szüksége, ezzel szemben óriási anyagi áldozatot követelne tőlünk azon intézkedés, ha ezekre menő palackokat, dugókat, vignettákat, ehhez való felszereléseket gépeket kellene beszerezniünk.

A kávéházakban és jobb fajta italmérésekben

Erdélyben, Bánátban, Bukovinában és Moldovában ugyis csak poharakban történik a fogyasztás,

mert a kávé nem állíthat a esése tea mellé rumizetés végett egy egész palackot, a fogyasztóra pedig teljesen közömbös, vajjon az asztalára helyeztet pphárka ital hordóból, vagy palackból való-e.

A szegényebb sorsu középosztályra és munkásokra a palackozás kötelezettsége újabb anyagi megterhelést jelent, mert eddig a háztartáshoz szükséges rumot kisebb mennyiségben képes volt vásárolni saját edényében, most pedig kényszeritene drága áron palackozott rumot vásárolni.

A munkás a koresmában a szerint, hogy mennyi pénze van, ilhat egy-két pohár pálinkát, de ha egy palackot vesz s azt hazaviszi, nemcsak ő, hanem családja, felesége, anyja és különösen gyermekei is részt vesznek annak elfogyasztásában, tehát az iszákosság leküzdése helyett annak ép ellenkezőjét érzjük el.

bor- és szeszital-kereskedelmet értették.

Gyakorlatilag is kivihetetlennek látszik ezen törvényes intézkedés, mert hogy példával szolgáljunk, Temesváron 12 likörgyáros létezik és ha mindegyik kénytelen volna 1—2 új raktárt létesíteni akkor 12—24 raktárra volna szükség, valójában pedig egy sem kapható, mert nincsen.

Argetoianu földművelésügyi miniszter áttanulmányozta az emlékiratot és meggyőződve a likörgyárosok és szeszitalipari vállalatok nehéz helyzetéről, ígéretet tett, hogy az emlékiratban foglalt kívánságokat pártolólág terjeszti az állandó bizottság elé és azokat a lehetőség szerint teljesíti.

Egytáborban a romániai likörgyárosok

Itt említjük meg, hogy május 23-án Bukarestbe érkezett Kun Richard vezetésével a Likörszindikátus temesvári elnökség és látogatást tett a földművelésügyi és a pénzügyi miniszteriumban. A látogatásnak az a célja és a delegációnak az a feladata, hogy véglegesítse az UGIR-ral való megegyezést, amelybe most úgy a regáti, mint az erdélyi és bánági likörgyárosok tömörültek. Tekintettel arra, hogy a hareban álló felek kölcsönösen engedtek álláspontjaikból, valószínű, hogy

a két frakció egyesülésének nem lesz akadálya

és miután az elvi megállapodás már létrejött, csak olyan részletkérdések kerülnek tárgyalásra, amelyek nem veszélyeztethetik az egyesülést.

DIANA sós borszesz, vezérképviselő „GEA” KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

Cererea de moratoriu a Fabricii de Săpun Heinrich din Cluj a fost depus la tribunal Ilfov

Alte moratorii în desbaterea secției comerciale a tribunalului din capitală

La timp am publicat știrea în ziarul nostru, că fabrica de săpun J. Heinrich S. A. devenită în stare de faliment, ca să fugă dinaintea creditorilor și-a transpus sediul la București cu scopul de a cere moratoriu. Fabrica fugită din Cluj și-a depus cererea de moratoriu în zilele trecute la secția comercială a tribunalului Ilfov. După cum am spus deși fabricasea se afla la Cluj, societatea s'a adresat tribunalului din București, fiindcă în ultimul timp și-a strămutat sediul social principal în Capitală, rămânând întreaga exploatare de la Cluj, cu caracterul de sucursală. Strămutarea de sediu a fost determinată de împrejurarea că

legile din Ardeal nu permit moratoriul.

Pe lângă considerațiunile generale privitoare la criza economică, societatea în chestiune relevă o cauză de ordin special, care a adus-o în stare de incetare de plăți anume că Băncile Unite din Cluj declarate în stare de faliment și cu 3 directori arestați,

au abuzat de polițele în alb în valoare de 7.500.000 lei date fără cauză

(ci numai în legătură cu da oria ipotecară contractată la aceste bănci); astfel că băncile la cari acele polițe au fost scontate, pretind astăzi achitarea lor.

Activul arătat de societate este de 35.981.000 de lei; iar pasivul, de 31.859.000 lei.

Președintele tribunalului a ordăduit expertizele necesare cunoașterii situațiunii întreprinderii. — numind pe d. Penescu pentru registre, pe d. ing. Ioanid pentru imobile și instalații, iar pe d. Zamfirescu, pentru evaluarea mărfurilor.

Firma S. Schulder & M. Wiesner

A mai cerut moratoriu o firmă cu o vechime de 40 de ani, — soc. în nume colectiv S. Schulder & M. Wiesner, din str. Smărdan 18, care se ocupă cu comerțul en gros de bijuterii și ceasornicării.

Același vaet: criza cumplită care s'a abătut asupra comerțului, dobânzile exorbitante ce merg până la 40 la sută; impozitele excesive ce trebuiesc plătite fiscalului.

Activul și pasivul arătat în petiția de moratoriu: 10.572.000 de lei, față cu 8.850.000.

Experți au fost numiți în persoana d-lor: Stratulat, pentru mărfuri, Pelinescu pentru registre și G. Giurgea pentru imobil.

Un moratoriu de șase luni

Tot asemenea la tribunalul comercial din București s'a rezolvat cererea de moratoriu introdusă acuma două luni de către soc. anon. „Postavul” — fabrică de țesături și stofe.

Întârzierea de peste 2 luni a fost provocată de săvârșirea expertizelor — atât de complicate într-o afacere de peste 300 de milioane — și de desbaterile a două procese cari se interpusese în drumul procedurii moratoriului. Un proces de faliment

pornit de câțiva creditor, reprezentând creanțe de circa 5 milioane;

un altul s'a datorat opoziției la moratoriu, făcută de un creditor:

— opoziție ce s'a desbătut în camera de consiliu de către tribunal, alaltăeri.

Toate chestiunile ridicate, atât în procesul de faliment, cât și opoziția arătată, au fost contopite, urmând ca tribunalul să le dea o rezolvare prin hotărârea esteptată.

Instanța s'a pronunțat luând în considerare concluziile expertizelor cari acuză un surplus de activ de 60 de milioane, — ținând seama de dorința creditorilor, cari cu mare majoritate au votat pentru moratoriu, —

a admis cererea și a acordat societății moratoriul pe 6 luni, cu începere de 18 Mai.

Tribunalul a numit o comisiu-

de creditori, care să supravegheze administrația și operațiunile întreprinderii pe tot timpul moratoriului. Comisiunea se compune din: d. Louis Johnston, din partea creditorilor britanici; d. M. Aliandary, din partea creditorilor Textil-Werke et G. Sohn, Etablissements P. Deumont; Motte et Co. Kamgarspine-rei, Union Textil, Soc. gen. des indust. textiles; apoi Banca P. Rădulescu și Mohnblatt; Banca Cerealiștilor și în fine Lanificio Rossi. Societatea în moratoriu a fost obligată ca

la sfârșitul fiecărei luni, să prezinte tribunalului situațiunii de mersul operațiunilor moratorului

— verificate și semnate de comisiunea de supraveghere — însoțite de un tablou cu numele creditorilor, arătându-se în dreptul fiecăruia creanța ce are de încasat și suma plătită în contul ei.

Tribunalul a recomandat, prin sedința sa, ca societatea să străngă cheltuielile de administrație.

Anchetele noastre

Țesătoria de mătase „Lyonnaise” din Cluj lucrează cu 24 războaie și produce lunar 6000 metri de mătase

O vizită la uzinele țesătoriei, care în câteva luni de activitate devine una dintre primele țesătorii similare din țară — Neajunsurile industriei mătasei

În luna Octombrie a anului trecut s'a format o societate în comandită compusă din trei oameni și anume Danilă Baboș și inginerii Emil Vass și Ernest Schmitt. Scopul acestei societăți a fost înființarea Țesătoriei de mătase, „Lyonnaise” din Cluj.

Am avut ocazia să vizitez în una din zilele trecute uzinele din strada Dorobanților ale țesătoriei Lyonnaise, care abia după câteva luni de activitate a ajuns să joace rol însemnat în industria și comerțul de textile a țării. Indiscutabil, produsele acestei țesătorii astăzi sunt prin calitățile superioare cerute atât de către comercianții ardeleni cât și de publicul cu gust rafinat a Bucureștilor.

De fapt fondatorii acestei țesătorii dela primul moment de activitate și-au dat toată silința pentru atât ceiace privește calitatea pânzei de mătase, cât și prețurile solide ale produselor, să atragă publicul, ceiace i-a reușit cu mulți ușurință.

Țesătoria „Lyonnaise” astăzi, lu-

crează cu 24 de războaie moderne, având centrală electrică proprie, iar în uzinele ei lucrează un număr de peste 40 de muncitori. Țesătoria produce lunar peste 6000 de metri de mătase în diferite calități și culori: crepé de chine, georgette, crêpe satin, matasă foulard, mătase pentru tailleuri, batiste de mătase, cravate și șaluri de mătase colorate prin sistem aerografic. Direcțiunea țesătoriei intenționează introducerea fabricării stofelor „Jaquard”, pentru care scop a comandat mașini moderne din străinătate, cari vor fi instalate în uzinele fabricii, astfel că în decursul acestui an țesătoria va produce și aceste stofe.

Țesătoria „Lyonnaise”, care astăzi în industria mătasei din țară este una dintre primele cinci fabrici similare, a primit avantajele industriei naționale, adică reducere de 40 la sută la transportul produselor ei destinate consumului intern.

Cu aceasta ocazie aruncând o privire asupra producției de mătase

tase a țesătoriilor din țară, constatăm că cantitatea produselor de prima calitate a acestora

acopere cca 50 la sută din necesitate, ceiace înseamnă o producție lunară de 80 de mii de metri pânză de mătase în diferite calități.

Ținând seamă de faptul că în țară se consumă în primul rând calitățile superioare de către publicul cu pretenție, producția actuală a mărfurilor de mătase s'ar putea spori în cazul,

dacă guvernul ar acorda un nou regim de protecție acestei ramuri de producție naționale.

În deosebi mărfurile introduse în țară prin contrabandă fac o concurență neioală produselor noastre de mătase.

Pentru eliminarea acestei contrabande statul ar fi nevoie se ducă o luptă mult mai intensă,

iar țesătoriilor din țară la

importul firului de mătase să reducă taxele vamale care actualmente este 900 lei de kgr. și impozitul de lux de 15 la sută

în urma căruia mătasea produsă în țară nu poate concura cu succes produsele introduse în țară pe cale clandestină.

Dupăcât suntem informați congresul industriei textile, care va avea loc în 2 Iunie a. c. și la care vor participa și delegații țesătoriilor de mătase din țară, își vor aduce doleanțele înaintea congresului, cerând pe această cale guvernului și autorităților o revenire asupra regimului de rigoare, în ceiace privește impunerea acestui produs, precum și taxele vamale la importul mătasei brute, necesare țesătoriilor de mătase din țară. T. Ch.

Diracțiunea XIII. Regională Silvică Sighetul-Marmației

No. 4613.

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștiință, că în ziua de 5 Iunie 1928 ora 10 în localul Casei Pădurilor din București și la Direcțiunea XIII. silvică din Sighet se va vinde prin licitație publică cu oferte închise și în bloc următoarele.

3847 m. c. 678 lemn. de lucru și construcție specia molid, rezultați din doborâturi de vânt din păd. Statului Valea-Răului jud. Maramureș, pe un period de 6 luni; dintre acești 3310 m. c. sunt scoși în schelă.

Această vânzare conform Monitorului Oficial No. 96 din 3 Mai 1928 se face în comptul Cooperației „Tiblesul” din comuna Dragomirești—Maramureș.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiunilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Monitorul Oficial No. 106 din 12 August 1912 cum și cu condițiunile speciale de care amatorii pot lua cunoștiință de la Direcțiunea XIII. silvică din Sighet Ocolul silvic Valea-Răului și la Cassa Pădurilor din București.

Estimațiunea din oficiu este de lei 1.438.294.

Garanția provizorie este de lei 215.000.

Supraoferte nu se primesc.

Citiți „Lemnul”

Problema rendementului fişcal al producţiunii industriale

Agricultura şi industria – Chestiunea industrializării naturale – Rentabilitatea industriei şi a producţiunii – Realizarea veniturilor statului după producţia industriei naţionale – Expunerea dlui I. Peptea, directorul secţiunii din Cluj a UGR-ului

D-l Victor Slavescu, subdirector General al Societăţii Naţionale de Credit Industrial, în studiul D-sale „Statul şi întreprinderile economice”, publicat în Buletinul Institutului Economic Românesc No. 9 din 1927 cercetând relaţiunile întreprinderilor economice cu Statul, între altele, face şi următoarele constatări de ordin fişcal.

„Statul este interesat şi are nevoie să dispună de o economie naţională cât mai bine organizată, cât mai puternică şi mai prosperă, într-o astfel de economie naţională, cu gospodăriile şi întreprinderile ce o alcătuiesc, formează economia financiară, baza asieţii sale fişcale, pe care se reazămă veniturile Statului ce alimentează bugetul său. Cu cât prosperitatea este mai mare, cu cât întreprinderile economice realizează beneficii mai mari, mai sigure şi mai permanente, cu atât şi baza asieţii fişcale a Statului este mai solidă, mai sigură şi mai puternică. Ca atare, între activitatea generală economică şi modul de funcţionare al aparatului de Stat există cea mai strânsă legătură de interese. Nici activitate economică fără concursul Statului, nici activitate economică în afara de interesele Statului.”

Agricultura şi industria

Constatări de mai sus sunt perfect adevărate şi ele trebuie avute în vedere numai de factorii, cari dau directivele generale ale economiei naţionale, ci şi de toţi reprezentanţii autorităţilor publice, cari au căderea a soluţiona vreo chestie cu repercusiune asupra relaţiunilor întreprinderilor economice cu Statul.

În angrenajul activităţii economice, locul de frunte, îi revine întotdeauna producţiei. Producţia singură este generatoare de bunuri noi, necesare — parte — pentru înlocuirea celor consumate sau uzate, iar parte pentru înmulţirea patrimoniului economic particular şi public, dela volumul căruia depinde în mod normal satisfacerea din abundenţă, sau sărăcăcioasă, a necesităţilor traiului de toate zilele.

Pentru acest motiv, producţia trebuie să se bucure de cel mai nestânjenit concurs al aparatului de Stat în toate manifestările lui, căci numai în astfel de condiţiuni — ea va prospera. Şi cum zice dl Slavescu: „Cu cât prosperitatea este mai mare, cu cât întreprinderile economice realizează beneficii mai mari, mai sigure şi mai permanente, cu atât şi baza asieţii fiş-

ca e a Statului este mai solidă, mai sigură şi mai puternică.”

În ţara noastră se mai discută şi azi, că dintre cele două ramuri principale de producţie, pentru moment încă bine diferenţiate — producţia agricolă şi producţia industrială — căreia să-i revină întâietatea, în ceea ce priveşte concursul mai eficace al Statului pentru prosperitatea lor. Credem, că producţia agricolă şi cea industrială în ţara românească nu pot avea interese contrarii şi ca atare ambele ramuri de producţie se pot bucura de aceeaşi solicitare. Mai cu seamă, că nici producţia agricolă nu se va mai putea menţine mult timp în s'area ei patriarhală de astăzi, ci va trebui să adopte cu încetul şi ea metodele de mecanizare a muncii, adică să se industrializeze.

Când tehnica modernă ne sileşte deci să mersem cu paşi repezi către industrializarea producţiei agricole însuşi — este un anacronism a mai invoca caracterul agricol al Statului nostru şi a lua o atitudine contrară industrializării, care — ori-ce s'ar zice — indică linia de progres a activităţii economice şi naşterea unui organism social mai superior.

Industrializarea naturală

Din contră ar trebui să ne bucurăm, că în limitele geografice ale României întregite dispunem de toate condiţiunile primordiale ale unei industrializării naturale şi nici de cum artificiale, după cum greşit afirmă adversarii curentului de industrializare din ţara noastră.

Stimulentul cel mai puternic al oricărei producţii — ca de altfel al oricărei activităţi economice — este rentabilitatea ei. Sub rentabilitate înţelegem acel plus, mai mic, sau mai mare, ce rezultă din valorizarea bunurilor produse, după scăderea cheltuelilor de producţie directe şi indirecte. Cum preţurile de valorizare în comerţul liber, depind dela balanţa cererii şi ofertei, cu alte cuvinte dela posibilităţile de concurenţă, este natural ca rentabilitatea să ajungă în nex causal cu concurenţa. Rentabilitatea însemnează, deci şi capacitate de concurenţă, care de multe ori se manifestă într-o infimă diferenţă de preţuri.

Dacă anumite produse nu se pot valoriza pe un preţ mai mare decât costul lor, evident, că producţia lor — nefiind rentabilă — va înceta.

La stabilirea rentabilităţii unei

întreprinderi economice serveşte raportul dintre capitalul întreprinderii şi beneficiul net realizat. Până a se ajunge însă la acest beneficiu net propriu întreprinderii în cursul funcţionării sale, mai produce o mulţime de alte beneficii, cari ajung în diferite patri-monii particulare şi publice.

Problema rentabilităţii

Nu e aproape nici o fază a procesului de producţie, în care să nu se degajeze câte o parte, mai mare sau mai mică, de beneficiu pe seama cuiva, așa că, chiar și în cazul când întreprinderea nu realizează beneficii proprii, când pentru capitalul său este nerentabilă, pentru alții este folositoare. Bine înțeles o situație de nerentabilitate poate fi numai de scurtă durată, căci continuarea întreprinderii, pe lângă o astfel de situație, duce necondiționat la prăbușire.

Astfel fiind, rentabilitatea, sau

cum am amintit și mai sus, capacitatea de concurență, este condițiunea sine qua non a existenței și dăinuirii oricărei întreprinderi economice productive. Și cum această capacitate de concurență se manifestă în diferențe de prețuri, la aparență adeseori neînsemnate, vom înțelege ce rol decisiv joacă aceste diferențe de prețuri în viața unei astfel de întreprinderi. Trebuie să accentuăm deci în mod deosebit acest rol decisiv al diferențelor de prețuri, mai cu seamă pentru motivul, că de multe ori auzim afirmându-se din partea factorilor oficiali, că producătorul n'are pentru ce se plânge de o taxă sau de alta, căci el o poate calcula în prețul mărfii. Este o mare greșală această afirmațiune, căta vreme o marfă este liberă în comerț și producătorii acestei mărfii se pot concurenta unul pe altul.

Concurența — după cum se știe — nu se face pe socoteala celui ce poate vinde mai puțin, ci pe a celui ce este silit a vinde mai scump. Prin urmare capacitatea de concurență însemnează și posibilitatea de a putea vinde puțin, iar această posibilitate este în funcție de cheltuelile de producție, între cari o respectabilă parte este de domeniul sarcinelor publice.

Acese sarcini publice, cari încă direct sau indirect producția industrială în toate fazele prin care trece aceasta, considerate în totalitatea lor — constituie randamentul fişcal al producţiei industriale.

Realizarea veniturilor Statului din activitatea industriei

Pentru a ne face o idee generală despre acest randament fişcal al producţiei industriale, vom încerca a scoate în evidenţă din bugetul Statului, întocmit pe anul 1928, acele venituri publice, a căror realizare se poate datori exclusiv activităţii economice a factorilor producţiei industriale, lăsând la o

parte acele venituri ale Statului, pentru cari întreprinderile şi serviciile sale protestează un serviciu direct şi efectiv. Fireşte, cifrele vor fi numai aproximative, cu toate acestea ne vor da indicii edificatoare.

Vom merge după articole şi nomenclatura bugetară.

I. Impozite directe

Art. bugetar	Total bugetar Lei	Cota parte ce revine asupra industriei Lei
3. Impozitul asupra valorilor mobiliare — — — —	750,000.000	270,000.000
4. Cota de 3% pentru asistența publică și cultura națională — —	110,000.000	60,000.000
5. Impozitul pe venitul din comerț și industrie — — — —	1,500,000.000	1,000,000.000
8. Impozitul pe venitul global — —	800,000.000	240,000.000
11. Rămășițe din exerciții închise — —	400,000.000	110,000.000
Total:	5,160,000.000	2,213,000.000

La stabilirea cotei ce cade pe contribuabilii din angrenajul activității industriale, din totalul prevederilor bugetare, care total cuprinde în sume globale impozitele directe mai sus specificate ale tuturor contribuabililor, ne-am folosit de următoarele elemente:

1. La impozitul mobilier: de rentabilitatea medie de 8% a capitalului investit în societăți anonime industriale, arătat în situația publi-

cată de Ministerul Finanțelor (25 1/2 miliarde), producând o bază impozabilă de 2 miliarde Lei și calculând la jumătate — acțiuni nominative — 12%, iar la cealaltă jumătate — acțiuni la purtător — 15%.

2. La cota de 3% pentru asistența publică: de aceeași bază impozabilă de 2 miliarde Lei.

3. La impozitul pe venitul din comerț și industrie: de raportul

„Ardealul Economic” Erdélyi Közgazdaság

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat.

Redacția și Administrația:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

CLUJ, Strada Minerva 7. Telefon: 4-44.

Director și răspunzător:

Igazgató és felelős szerk.:

TRAIAN CHIRILĂ

Abonamente — Előfizetési árak:

in țară un an

belföldön egész évre

1000

jumătate an 600 lei

pt. străinătate:

külföldre:

1500 lei.

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina I. a. cm²

Cimlapon I. old. cm²-ként

20 lei

In text

Szövegoldalon

15 lei

Un sir garmond

Egy garmond sor

80 lei

dintre capitalul plasat în societăți anonime industriale (25 1/2 miliarde) și cel plasat în altfel de societăți (10 1/2 miliarde), arătat în situația Ministerului de Finanțe, publicată la finele proiectului de buget general al Statului pe exercițiul 1928, adică 25/36 din totalul impozitului: rotunjit 2/3.

4. La impozitul pe salarii: de raportul dintre numărul salariaților publici (233,931 după bugetul 1928) și cel al salariaților din industria mare (208,683, presupunând pentru toate celelalte întreprinderi economice (bănci, comerț, etc.) un număr de salariați egal cu cel din industrie, rezultând astfel pentru industrie circa 1/3 din totalul impozitului.

5. La impozitul global: de cota medie de 2% din suma totală a salariilor celor 208,683 salariați ai in-

dustriei, evaluată la 12 miliarde Lei. (Salariile celor 233,931 salariați publici după prevederile bugetare fac 13.173,893,855 Lei).

6. La rămășițe: de raportul dintre totalul celor două cote, a impozitului pe veniturile industriale, evaluat mai sus la 1000 milioane și a impozitului global, evaluat la 240 milioane — cari încarcă exclusiv producția industrială și totalul tuturor impozitelor ce se percep prin debitare prealabilă (impozitul agricol 1.200.000.000 Lei plus impozitul pe clădiri 650.000.000 Lei plus impozitul pe veniturile comerciale și bancare 1.500.000.000 Lei plus impozitul pe veniturile profesionale 250.000.000 Lei plus impozitul global 560.000.000 Lei, total = 4160 milioane), care raport este de $1240/4160 = 2/7$.

II. Impozite indirecte

A) Vămi

Art. bugetar	Totalul prevederilor bugetare Lei	cota-parte ce revine pe producția ind. Lei
12. Export	2.250.000.000	1.475.000.000
13. Taxe de import	6.800.000.000	2.745.000.000
14-18. Accesorii (magazinaj, amenzi, comision, imprimare, etc)	150.000.000	60.000.000
Total	9.200.000.000	4.280.000.000

Stabilirea cota-părții producției industriale de mai sus s'a făcut ținându-se seama de următoarele elemente:

a) la export: de raportul dintre valoarea totală a exportărilor din anul 1926 (38 miliarde Lei) și valoarea produselor industriale exportate din același an (25 miliarde

Lei), adică: 25/38.

b) La taxele de import și accesorii: de raportul dintre valoarea totală a importărilor din anul 1926 (37 miliarde Lei) și valoarea materiilor prime (incl. metale și produse miniere) și jumătate valoarea mașinilor importate în acel an (15 miliarde Lei), adică: 15/37.

B) Taxe pe spirt și băuturi spirtoase

Art. bugetar	Totalul prevederilor bugetare Lei	Cota-parte ce revine pe producția ind. Lei
19. Taxa pe spirt	2.000.000.000	2.000.000.000
20. Taxa ad-valorem	500.000.000	500.000.000
Total	2.500.000.000	2.500.000.000

Aceste taxe sunt în întregime în sarcina producției industriale propriu zise.

C) Taxe pe alte articole de consumație

Art. bugetar	Totalul prevederilor bugetare Lei	Cota-parte ce revine pe producția ind. Lei
23. Taxa pe bere	140.000.000	140.000.000
24. Taxa pe vin și șampanie	180.000.000	18.000.000
25. Taxa pe zahăr și glucoză	400.000.000	400.000.000
26. Taxa pe produsele petrolifere	420.000.000	420.000.000
27. Taxa pe iluminatul electric și cu gaz	5.000.000	5.000.000
29. Taxa pe alcoolul denaturat	8.000.000	8.000.000
Total:	1.153.000.000	991.000.000

Aceste taxe, cu excepția taxei pe vin și șampanie, sunt în întregime în sarcina producției industriale. Din totalul taxei pe

vin și șampanie am luat 1/10, ca fiind în sarcina fabricilor de șampanie din țară.

D) Cifra de afaceri

Art. Buge-tar	Totalul prevederilor bugetare Lei	Cota-parte ce revine pe producția ind. Lei
30. Impozitul pe lux și cifra de afaceri	2.000.000.000	1.000.000.000

La stabilirea cota-părții ce revine pe producția industrială indigenă din acest impozit, ne-am călăuzit având în vedere valoarea totală a producției indigene din 1925 (34 miliarde Lei) și valoarea totală a importărilor din 1926 (37 mi iarde

Lei) și am luat câte o sumă egală pentru fiecare, ținând seama și de faptul, că raportul dintre ele, în timpul din urmă trebuie să se fi îmbunătățit în favorul producției indigene.

III. Taxele de timbru și impozitul pe acte și fapte juridice

Art. bugetar	Total prevederilor bugetare Lei	Cota-parte ce revine pe producția ind. Lei
32. Taxe de timbru (fixe)	1.621.220.000	162.122.000
33. Impozite proporționale, cari se pot percepe prin vize, coli timbrate și timbre mobile	530.540.000	340.000.000
34. Impozite proporționale, cari se percep exclusiv prin vize	1.011.170.000	
35. Succesiuni și donațiuni	398.800.000	
36. Echivalent	12.140.000	1.214.000
37. Amenzi	26.130.000	2.603.000
Total	3.600.000.000	505.949.000

Din taxele de mai sus — cu excepția impozitelor proporționale — am luat 10%, ca fiind în sarcina producției industriale; iar din impozitele proporționale am luat

1% la valoarea totală a producției indigene din 1925 (34 miliarde Lei), ceea-ce credem a fi aproape de realitate.

IV. Alte venituri publice

Art. bugetar	Totalul prevederilor bugetare Lei	Cota-parte ce revine pe producția ind. Lei
49. Taxe de control, anchete, etc. de linii ferate particulare	2.500.000	2.500.000
50-87. Diferite taxe ce se percep de serviciile de sub direcțiunea generală a porturilor și căilor de comunicație pe apă	724.000.000 (1/3)	240.000.000
225. Impozite și taxe miniere	29.508.395	29.508.395
226. Redevențe și impozitul minier de 2%	498.877.650	498.877.650
227. Din aplicarea legii energiei	5.000.000	5.000.000
Total	1.259.886.045	775.886.045

Rezumând cota-parte ce cade pe producția industrială din impozitele directe și indirecte, precum și din celelalte venituri publice specificate mai sus, vom avea următorul rezultat:

Din impozitele directe	2.213.000.000
Din vămi	4.280.000.000
Din taxe pe spirt	2.500.000.000
Din taxe de consumație	991.000.000
Din cifra de afaceri	1.000.000.000
Din taxe de timbru și impozite proporționale	505.949.000
Din alte venituri publice	775.886.045
Total general	12.265.835.045

Suma aceasta constituie deci randamentul fiscal al producției industriale.

Dacă vom ținea seama, că din totalul de 38 1/2 miliarde Lei venituri bugetare — apreciate după indicii încasărilor din anii precedenți — 7 1/2 miliarde Lei sunt veniturile monopolurilor Statului și aproape un miliard sunt veniturile domeniilor Statului, deci venituri ale activității economice particulare a Statului, fără caracter fiscal propriu zis, vedem, că randamentul fiscal al producției industriale este de 2% = 40% din puterea contributivă a țării, exprimată în cifrele bugetare ale anului 1928. Un randament demn de toată luarea aminte, când ne gândim că 80% din locuitorii țării sunt ocupați în producția agricolă și abia 8% în producția industrială.

Dar el nu este totul. Se știe că veniturile capitalului bancar, cari se impun pe numele băncilor și constituie baza randamentului fiscal al acestora, sunt produse sub formă de dobânzi, în cea mai însemnată parte a lor, tot de pe urma activității economice a întreprinderilor industriale. Având în vedere și acest fapt, importanța producției industriale, din punct de vedere fiscal, apare într-o evidență și mai covârșitoare.

La lumina acestor cifre mult grăitoare vom înțelege pentru ce Statele cu industrie înfloritoare au puțința și mijloacele necesare de a realiza atâtea progrese uimitoare în toate direcțiunile evoluției vieții omenești.

(Va urma.)

Direcțiunea XIII, Regională Silvică Sighet

No. 4513.

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință, că în ziua de 5 Iunie 1928 ora 10 în localul Casei Pădurilor București și Direcțiunea XIII, Silvică din Sighet se va vinde prin licitație publică cu oferte închise conform Monitorului Oficial No. 273—1927. următoarele: 97 hectare 70 arii destinate ca islaz din pădurea Statului Branște-Grind județul Satu-Mare ocolul silvic Borlești pe un period de 2 ani începător de la data aprobării.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor statului publicate în Monitorul Oficial No. 106. din 12 August 1912 cum și condițiunile speciale de care amatorii pot lua cunoștință de la Direcțiunea XIII, Silvică din Sighet, ocolul silvic Bărlești și Casa Pădurilor București.

Estimațiunea din oficiu este de lei 12.160 hectarul, iar vânzarea în bloc.

Garanția provizorie este de lei 90.000.

Supra oferte nu se prîesc.

BEREA
AZ „URSUS” este excelentă
sör a legjobb

A kölcsön híreire a külföld hosszabb fizetési határidőt ajánl

Három hónapig szabad a verseny a cukorka- és csokoládégyárak között — Hienz Vilmos áruügynökségének jelentése a fűszer- és gyarmatárúptacról

Románia gazdaságilag az utóbbi hetekben igen nagy krízisen ment keresztül és hogy ezt a válságos időt minden nagyobb megrázkódással nélkül átélte, bizonyítja, hogy Európában a jövőben igen fontos szerepre hivatott. Minden kétségen felül áll, hogy a kelet és nyugat között kereskedelmileg fontos összekötő kapocs lesz már természeti fekvésénél fogva is, de erre predesztinálja őt a sok száz éves multis. Csak vissza kell emlékezni a még közelben fekvő eseményekre, amikor

Románia nagyszerű természeti erőinél, gazdaságánál fogva a világhatalmak érdeklődésének központjában volt,

amikor egyre másra kapta a különféle gazdasági szerződéseket magával vonó ajánlatokat és hogy hirtelen ezek az ajánlatok megszűntek, annak oka nem az érdeklődés lanygulása, hanem inkább az egész Európát érdeklő politikai problémák hatalmas tömege volt. Most azonban, amikor igen komoly és megszívlelendő helyről érkezett újabb kölesünájánlat, melyet minden valószínűség mellett el is fogadnak a mértékadó körök,

A kereskedőtársadalom nagy nyugalommal néz a jövő elé, mert reméli, hogy a kelet és nyugat közötti nagy kereskedelmi tranzakcióba bekapcsolódhatnak

és elfoglalhatja helyét rendeltetése szerint. Ennek a várakozó álláspontnak bizonyítéka az, hogy

árupiac ellentétben a nagy tőzsdei hausseval, általában egy szinten mozgott és jelentősebb változást árakban nem szenvedett.

Azok a körök, melyek a helyzetet pesszimistlikusan ítélik meg, ezt az ártágnációt általában a másodkezek gyengeségének tulajdonítják, ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert egy egész országot nem láthatnak el áruval azok, akik máról-hónapra, hogy pénzüklöz jussanak, haera dobják még oleo kötésüket.

A várható és bizonyos mértékben gazdasági megszüldülést jelentő kölesün híreire a külföld már most erős érdeklődést mutat minden romániai export cikk iránt

és importcikkekben hosszabb fizetési határidős ajánlatokkal keresi fel, ami mindenesetre azt jelenti, hogy a kereskedelmi életben feltétlen szükséges bizalom nagy mértékben erősödött. Ha a mértékadó körök ezt a bizalmat igyekeznek kihasználni és megerősíteni, úgy bizonyos az, hogy a háboru

és különböző gazdasági válságok által meggyengített országok közül Románia elsősorban fogja kilépni a bajokat és azt a pozíciót fogja elfoglalni, amit szerencsés fekvésénél fogva is kiérdemel.

A fűszer és gyarmatáru piac jelentős cikkeinek jegyzése ma a következő:

Paprika: Az *Első Csanádi Paprikamalom Rt. Cenadul Mare* jegyzése:

Édes nemes	—	95	lej
Féledes	—	85	"
Prima rózsa	—	70	"
Secunda rózsa	—	50	"
Mercantil	—	30	" ab Cenadul Mare, 1000—2000 kilógrammos kötés esetén.

Rizs: Az *„Orezul” Első Romániai Rizshántolomalom Rt. Brăila,* jegyzése:

Camolino 2, Burmah, Rangoon 17.50 lei.

Japán 19.50 lei vagonvétel esetén ab Brăila.

Kávé: A triesti, hamburgi, amsterdami és mannheimi piacok jegyzése változatlan. Belföldön különösen a nehéz és sötét nemes áru iránt nagy az érdeklődés.

Tea: Renner & Co. G. m. b. H. Hamburg jegyzése:

Orang Pekoe (Ceylon)	Hanley sv.	frank 4.67
Orang Pekoe (Ceylon)	Springvale	frank 4.86
Orang Pekoe (Darjeelings)	Tukvar	frank 6.52
Orang Pekoe The de Lux.		frank 11.90
China Souchong		frank 2.74
Pekoe Souchong Melange		frank 3.30

ab Hamburg.

Halkonzervek: Miután kétségelenné vált, hogy az új vámtarifái fenti cikkekre csak az őszi idényre léptetik életbe, a piac megnyugodott és erősen érdeklődik különösen a finomabb cikkek iránt.

G. Arrigoni & Co. Trieste cég jegyzései:

Szardellagyűrű ^{1/10} 7 gyűrűvel dollár 6.70

Szardellagyűrű ^{1/10} 10 gyűrűvel dollár 8,45

Szardellagyűrű ^{1/8} 10 gyűrűvel dollár 10.—

Szardellagyűrű ^{1/4} 10 16.10

100 dobozonként ab Trieste.

Hering: Theodor Hellmuth Schröder, Stettin cég jegyzése 5/600 és 6/700 heringben sh 20/— tonnánként ab Stettin.

Szappan: Az aussigi Stella koncern jegyzése

Schicht szappanokban Lei 51.— kgr.-kint.

Ételolajok és ételzsivok: A Phoenix S. A. R. București gyár jegyzése:

Regal ételolaj hordóban	50	lej
Splendid	48	"
Sphinx	10	kg-os

kannákban 76 lej
Plantol ételzsiv hordókban 63 lej
" " " " ^{1/2} csom. 76 " ab rendeltetési állomás.

Cukorka, csokoládé: Az az általánosan árharc ami a szindikalizált nagy gyárak és a versenyen kívül álló kis üzemek között folyt, a szindikaizáltak elhalálozása folytán valószínűleg megszűnik.

A kartell utyanyis megszűntették és három hónapra szabadversenyt engedélyeztek, ami a fogyasztóközönségre nézve mindenesetre érzetelni fogja jótékony hatását. Ettől remélik a nagy gyárak a cukorkapiacra felburjánzott rendszertelenségek megszűntetését.

Petroleumtermékek, olajok: A tendencia általában nagyon szilárd sőt újabb éremelések várhatók. A kartelbe tömörült nagy finomítók teljesen uralják a piacot.

Krumplicukor, krumpliszirup, krumpliliszt, dextrin: Az „Amylon"

Reducerea dobânzilor

Ofensiva Băncii Naționale contra dobânzilor nu poate da rezultate decât după stabilizare — Băncile din provincie în mare impas — Rolul băncilor mari din București

Ne-am ocupat în repetite rânduri cu acțiunea Băncii Naționale, pentru reducerea dobânzilor și am arătat situația grea ce li-se crează băncilor din Transilvania, prin faptul că în creditul de reescompt chiar lărgit nu vor putea găsi o compensație nici pe departe pentru izvoarele de numerar, pe cari le-ar pierde cu siguranță conformându-se exact dispozițiilor Băncii Naționale.

Dar

în afară de reescompt direct repartizat băncilor din Transilvania Banca Națională a mai dispus ca 30% din reescomptul atribuit băncilor mari din București să fie dat mai departe băncilor din provincie,

cu 14 la sută față cu 16—18 și chiar 20 la sută cât luam în trecut. Dar băncile din provincie suportau cu greu și în trecut dobânda acestui reescompt și din această cauză îl utilizau numai la mare strâmtoare.

Perspectivile nu vor fi mai bune nici cu dobânda de 14 procente a reescomptului dela băncile bucureștene,

dacă instituttele din provincie vor voi să se conformeze maximului de 18 procente al dobânzilor de plasare.

Diferența de 4 procente nu acopere decât pe jumătate cheltuelile de regie ale băncilor mici,

astfel că dacă și-ar baza afacerile într-o proporție cât decât mai importantă pe un reescompt atât de scump, ar însemna să-și răstoarne de grabă echilibrul afacerilor. Băncile din provincie, mai ales

A. G. Sibiu gyár jegyzései, változatlanok. E cikkekben nagy kereslet mellett is állandó az árnívó, mert a gyár hosszú kötéseket eszközöl a kampány elején és így biztosítja az áruk nyugalmát.

Liszt. E cikk volt az egyetlen, amely igyekezett átvenni a tőzsdei részvényhause iramát, azonban megtört a külföldi gabona behozatalán és a mesod kezek ajánlatain. A temesvári „Bega” Malom Rt. jegyzése ma 30/70 beosztású liszben lei 13.10 egységár, ab Timișoara, ingyen zsákokban.

Makkaroni, Tésztaeműek. Uhl Jakab és fiai Sibiu cég jegyzése: Makkaroni szabadon 29.— kg-kint
Makkaroni ^{1/2} 32.— " "
Makkaroni ^{1/4} 33.50 " "
Fidelini 30.— " "
Vágott tésztaeműek 27.— " "
Tarhonya 27.— ab rendeltetési állomás.

M-y T-r.

insă băncile mici se găseșc în fața unei crude realități.

Ofensiva contra dobânzilor înseamnă o mare acțiune în curs, cerută de opinia publică și de toate necesitățile de sănătate și de prosperare ale relațiunilor economice.

Astfel problema nu se limitează la actualele dispozițiuni ale Băncii Naționale. Vor mai veni și altele. Nu se mai vorbește despre proiectul legii băncilor, dar un asemenea proiect se poate ivi din nou. Oricari ar fi dispozițiunile Băncii Naționale, sau ale viitoarelor proiecte de legi, băncile minore trebuie să știe, că

o viață economică nu poate suportă dobânzile, cari sau plătit în anii din urmă.

Strânse între băncile mari, cari găseșc de cuvânt să câștige (cu aprobarea Băncii Naționale), 133 la sută la reescomptul pe care îl transmit și între deponenții, cari în urma reducerii dobânzilor își vor retrage depunerile dela băncile mici și le vor duce tot la cele mari — băncile mici cu greu vor găsi altă soluție, decât reducerea regiei prea mari prin fuziuni.

Procesul acesta n'ar trebui să ne sperie, din contră, ar fi chiar îmbucurător, dacă n'ar avea și o latură rea, micii debitori, cari nu vor găsi acces la băncile mari — după ce cele mici se vor fi rărit — vor fi înpinși în ghiarele cămătăriei private clandestine, mult mai periculoasă.

Anunț. Statul a înființat în Arad lângă bariera din Calea Radnei un Depozit de scânduri, leături și ștaffii din cea mai bună calitate, cari se vând în mic cu prețuri reduse. Orice concurență exclusă. Direcț. IX-a Reg. Silvică Arad.

Olvassa a Keleti Ujság-ot

Elegans, olcsó és tartós

Vas- és Rézbutort

szállit a

Timișoarai Vas- és Rézbutorgyár

Timișoara, III. Piața Biserici (Templomtér) No. 2.

Az aradi fások az állami faraktár felosztását követelik

Piso János aradi kerületi erdőgazgató nyilatkozata — Ha az aradi fások átveszik a mintaraktár anyagát, úgy az állami raktár beszünteti a detail-eladásokat

Egyik legutóbbi számunkban részletesen beszámoltunk arról, hogy az aradi erdőgazgatóság eladási raktárt létesített Aradon, amelynek feladata a kincstári erdőségek kitermelt faanyagának engrossban és detailban való értékesítése.

Eredetileg az volt a terv, hogy az állami mintaraktár a kincstári üzemek kitermelt fűrészárúval és épületfájával a hanyatló romániai faexportot lendítse fel

és a mintaraktár az exportőrök részére a termelt anyagot a minőség szempontjából mutassa be. Az aradi állami faraktár azonban eltért eredeti hivatásától és nemcsak nagyban árusít, hanem közvetlenül a fogyasztók részére detailban is értékesíti a fűrészárut.

Az aradi állami faraktárnak ilyen irányú tevékenysége súlyosan sérti az aradi faipari vállalatok és kereskedők érdekeit is. Aradon és környékén több hatalmas faipari vállalat van működésben, így a Lomási Erdőipar Rt., a Patria Fa-termelő Rt. és Aradi Fűrészárúgyár, Mairovitz Mór és Fiai Rt., Grósz József üzeme és számos több kisebb nagyobb faipari vállalat és fakereskedelmi cég. Ezek a cégek több százmillió lejt investáltak üzemekbe.

Aradon körülbelül 70 millió lej értékét képviselő és kitűnő minőségű anyag fekszik a cégek raktáraiban,

amelyekből a belföldi fogyasztás szükségletét teljes mértékben kielégíthetik. Tévelt tehát az állami eladási szervezetnek azzal az indokolással történt felállítása, hogy az aradi faipari vállalatok és fakereskedelmi cégek nem rendelkeznek megfelelő mennyiségű és minőségű áruval a fogyasztás szükségleteinek kielégítésére.

Megirtuk azt is, hogy

az aradi faipari vállalatok és fakereskedők emlékiratot intéztek a kormányhoz, amelyben az aradi állami faraktár működésének beszüntetését kérték.

Az emlékirat részletesen kifejtette, hogy az állam a mintaraktár felállításával indokolatlan és káros versenyt támaszt a faipari vállalatoknak és fakereskedő cégeknek és ha az állami eladási szerv nem szünteti be működését, úgy az aradi fások kénytelenek lesznek a folyamaiban levő és már eddig keresztül vitt üzemi leépítéseket radikálisan folytatni, aminek eredménye a munkanélküliség fokozása lesz. Az emlékirat sorsáról még nem kaptak értesítést az aradi faipari érdekeltségek, nyilatkozik azonban ebben a kérdésben Piso János aradi kerületi erdőgazgató, aki a következőképp világítja meg a kérdést:

— Az erdőgazgatóság mintaraktárának felállítása az állami üzemek kommercializálására vonatkozó törvény alapján történt.

Az államkincstár a mintaraktár felállításával segíteni kíván a munkanélküliségben, ezért kezdte meg a kincstári erdők kitermelését, amelynek anyagát a mintaraktár értékesíti.

Az aradi raktár árukészletét nem lehet exportálni, miután a termelés helyéről az exportívar lényegesen kedvezőbb és miután a nagyban való kereslet nem elegendő, a mintaraktár kénytelen volt a detail eladásokat is megkezdni.

— Az aradi erdőgazgatóság saját hatáskörében nem változtatja meg a mintaraktár üzleti tevékenységét és csak abban az esetben szüntetheti meg a detailban való eladást, ha erre a miniszteriumtól utasítást kap.

— A felmerült ellentétek azonban megoldhatók oly módon, hogy

az aradi fakereskedők vegyék át a mintaraktár kezelését

és ily módon kapcsolják ki a mintaraktár tevékenységét a fogyasztók részére való közvetlen eladásból.

A mintaraktár a piaci árnál olcsóbban és kedvezményes feltételek mellett árusít

és ha az aradi fakereskedők úgy az exportárukat, mint a mintaraktár

Üzemet bővített és új gyártási ágakra rendezkedett be a Herczeg Géza vegyicikkek gyára

Az új üzem 22 ezer darab légyfagyó gyárt óránként. A gyár szappankészítményei és cipőkrémei közkedveltségnek örvendenek a kereskedők és fogyasztók körében

A Herczeg Géza vegyicikkek gyára, amely Románia egyik legnagyobb cipőkrém-, légyfagyó-, toaletszappan- és egyéb vegyszert termelő üzemévé berendezett üzemé, az új szezon kezdetén újabb gyártmányokkal leptette meg széleskörű fogyasztóközönségét. A vállalat igazgatósága

speciális automata légyfagyókartont előállító gépet állított üzembe, amely már működését megkezdte és óránként 22 ezer darab légyfagyókartont gyárt.

Az üzem termelési kapacitása tehát havonta 200 ezer darab és így az általában folklódozó keresletet kitűnő minőségű gyártmányaival teljes mértékben ki tudja elégíteni.

Az új rendszerű karton a Herczeg Géza vegyicikkek gyára szabadalmazott találmánya, sokkal tökéletesebb a többi hasonló gyártmányoknál és nemcsak minőségben különbözik a többi hasonló készítményektől, hanem nagyjelentőségű újítása az is, hogy

a légyfagyó ragasztó nélkül készül és ebből a szempontból az egész világon egyedülálló.

A gyár vezetősége az iparvállalat üzemet a többi cikkek előállítására is kibővítette, modernizálta és töké-

Informațiuni

Rafinéria de petrol din Tileagd a Creditului Minier în plină activitate. S'au răspândit zvonuri exagerate cu privire la incendiu izbucnit în 20 Mai la rafinéria de petrol din Tileagd a Creditului Minier. Față de aceste zvonuri direcțiunea rafineriei a dat un comunicat, în care constată, că focul a fost repede localizat de către pompierii rafineriei ajutați și de pompierii exploatației de păduri. A fost distrus de incendiu numai un rezervariu de 200 kg. petrol, astfel că dauna este minimă și activitatea rafineriei merge înaintea nestânjenită.

egyéb készletét egymás között felosztva átveszik, úgy a mintaraktár detailban való árusítása megszűnik. Ehez is szükséges azonban a miniszterium engedélye és ha az aradi fakereskedők konkrét ajánlatot tesznek az erdőgazgatóságnak, úgy részéről a legnagyobb jóindulattal és pártoló javaslattal terjesztem fel az ajánlatot a földmivelésügyi miniszteriumhoz.

Piso János igazgató nyilatkozata alkalmasnak látszik a felmerült ellentétek elosztására, elvileg azonban újlag leszögezzük korábbi elvi álláspontunkat, amely szerint

az szabadkereskedelem és szabadverseny elve nem alkalmazható a kommercializált állami üzemekre,

mert ha maga az állam lép fel versenytársként valamely iparágval szemben, úgy könnyen megtörténhetik, hogy az ipar tényezői, az illó jális verseny következtében tönkremennek, az állam elveszti adóbevélyt és az államkincstár kára ily módon sokkal nagyobb lesz, min amennyi hasznát az állami eladási szerv esetleg produkált.

letesítette. A különböző üzemek kitűnő minőségű piperezszappanokat állítanak elő, amelyek a legkeresettebb cikkek a belföldi piacon. Gyártanak Speick-szappant, képes boraxszappant, borotvaszappant rudakban, de különösen Savon Elegant, Savon Exquis és Glycerin szappanai közismertek.

A gyár speciálitása az Angyal fertőtlenítőszappan, cipőkrémei pedig, — amelyek már a régi Magyarországon is kitűnő márkájuk miatt közismertek és közkedveltek voltak, — a Gladys, Fedák, Mágán cipőkrémei és a Lurion cipőkrémviasz, továbbá a Simplon fém-tisztító, Unicum rovarpor, Luxus szappanforgács, — amely a legkényesebb fehérnemű mosására is kitűnően alkalmas, — diszere válnak az iparvállalatnak.

A Herczeg Géza vegyicikkek gyára vezetését Fischer Sámuel műszaki igazgató, kereskedelmi vezetését pedig Fürstner József és Wartemberg Elek látják el, akik a vegyiszakma nagy elméleti és felkészültségű rendelkező reprezentánsai.

A gyár 200 munkást foglalkoztat és így jelentősége a napról-napra emelkedő munkanélküliségben szociális szempontból is elsőrangú.

Secția Oradea a „UGIR“-ului în ședința ținută în săptămăna aceasta a protestat contra taxei de pavaj asupra produselor industriale, cari ies din oraș de asemenea și contra taxei pe materiile brute, cari intră în oraș. Ambele taxe scumpesc producția și slăbesc puterea de concurență față de produsele altor orașe, cari nu percep aceste taxe de 1/2 la sută. În alte orașe s'a aplicat taxa cel mult asupra materiilor prime, și a mărfurilor fabricate, cari intră în oraș, dar nu și asupra aceluia, cari ies. Oradea fiind și un centru de distribuție pentru o provincie destul de întinsă, dacă și alte orașe ar aplica taxa la fel, s'ar ajunge la rezultatul, că aceeași marfă ar trebui să plătească taxa de patru ori: odată în localitatea

de origină, la ieșire, a doua oară la intrare în Oradea ca cent-ura de engros, a treia oară tot în Oradea la ieșire și a patra oară în localitatea de destinație. Ne-am întoarce astfel la stările din evul mediu, când mărfurile erau vămuite la răscruce de drumuri, la poduri, la puntele celărilor, la intrările și ieșirile orașelor. Secția din Oradea a „UGIR“-ului a hotărât să înainteză memoriile în această chestiune ministeriilor competente.

Banca de Credit din Gherla a fuzionat cu Cassa de Păstrare și Banca de Credit din Cluj. Piața din Gherla va profita în urma acestei fuziuni de o afuență mai importantă de capitaluri de plasare. Deja în urma acestui aranjament se simte o destindere, după ce în urma crizei Băncii de Credit depozitele începuseră a-și retrage capitalurile și dela celelalte bănci.

Uniunea Fabricanților de Spirit din Transilvania având în vedere, că prima ședință nu a fost validă, fixează nou termen pe ziua de 7. Iunie 1928. ora 11 a. m. în sala de ședință a Camerei de Comerț și de Industrie din Cluj, la care termen va aduce hotărâri referitor la dizolvarea Uniunii precum și în alte chestiuni, fără considerarea la numărul membrilor prezenți. Camera de Comerț, Cluj.

HIREK

JAKOBI BÉLA Tragikus körülmények között halt meg a napokban Nagyváradon Jakobi Béla, a Temesvári Sörgyár Rt. nagyváradai telepének igazgatója, aki jelentős szerepet játszott úgy a társadalmi, mint a gazdasági életben. Jakobi Béla 48 éves volt és középfültygyulladás, valamint cukorbetegség okozta kiéletét.

Megegyezés jött létre az aradi Astra vagongyár vezetősége és munkásai között. Megirtuk, hogy az elmúlt héten az aradi Astra vagongyárban egy órási sztrájk volt. A megindított békéltetési tárgyalások hatása alatt a munkások felvették a munkát, amely ezen a héten is zavartalanul folyt, bár a munkaügyi felügyelőség szabad kezelt biztosított a munkásoknak tovább elhatározásuk tekintetében. A gyár vezetősége nem hajtotta végre a tervezett bérérdredukciót, a munkások viszont halgatólágosan lemondtak a béremelésről és így az Astra vagongyárban a múlt évi kollektív szerződés alapján folyik tovább a munka.

Méhészeti és gazdasági tanfolyamokat rendez az Erdélyi Gazdasági Egylet. Az Erdélyi Gazdasági Egylet május 30-tól június 9-ig Kolozsváron ingyenes méhészeti tanfolyamot rendez a kisgazdáknak és más foglalkozást űző felnőttek részére. A tanfolyamra az Erdélyi Méhész Egyesület titkári hivatalánál (Cluj, Strada Andrei Muresan 10 szám) lehet jelentkezni. Május 30-án nyílik meg az EGE rendezésében a női gazdasági tanfolyam, amely június 17-ig tart. Jelentkezéseket Kovács Dezső fogad el, Cluj, Farkas-utca 10 szám alatt. Erre a tanfolyamra a beírási díj 100 lej. A tanfolyamon állattenyésztés, barmtenyésztés, méhészeti, növénytermelés, gyümölcs- és virágkertészet az előadási tárgyai.

Faárlejtés az aradi erdőgazgatóságnál. Június 18-án az aradi kerületi erdőgazgatóság nyilvános árlejtést tart 43.481 köbméter épületfa és 165 öl tűzifa kitermelésére, amely a temestorontáli Ghioce községi erdőben fekszik. A kitermelendő fa hivatalos becserkéte 260.500 lej, a bánatpénz pedig 65 ezer lej. Utóajánlatot nem fogadnak el.

A Szamosujvári Hítelbank Rt. beolvadt a Kolozsvári Takarékpénztár és Hítelbankba

Szanálták a szamosujvári pénzpiacot — Alaptöket emel a Szamosujvári Hítelbank Rt.

Az a súlyos depresszió, amely a szamosujvári pénzpiacot uralta a Szamosujvári Kereskedelmi Bank Rt. bukásának következtében és amely depressziót a betételek nyugtalansága miatt megérezék Szamosujvár többi, szolid alapon vezetett és jó bonitású pénzintézetei is, örvedetesen elmúlt.

A Szamosujvári Kereskedelmi Bank Rt. bukásával az örmény metropolis közgazdasági és pénzügyi életében erős stagnálás állott be, amely a város hiteléletének minden relációjában éreztette hatását. A Szamosujvári Hítelbank Rt. igazgatója ismerte fel elsőnek a helyzet súlyosságát és ezért tárgyalásokat kezdett a Kolozsvári Takarékpénztár és Hítelbank Rt. nagy koncepciójú igazgatójával, Bocscánczy Lászlóval a szamosujvári pénzpiac alimenálására vonatkozólag, illetve arról, hogy

a Szamosujvári Hítelbank Rt. érdekközösségekbe kerüljön a tőkeerős kolozsvári pénzintézetrel.

A fúziós tárgyalások sikerre vezettek és az évtizedes multu Szamosujvári Hítelbank Rt. a Kolozsvári Takarékpénztár és Hítelbank Rt. hatalma tökéjével lényegesen megerősödve abba a helyzetbe jutott, hogy

a szamosujvári piac hitel-igénylését teljes mértékben ki tudja elégíteni

és megfelelő tökét bocsáthat azoknak a kereskedelmi és iparvállalatoknak a rendelkezésére, amelyeknek bonitása vitán felül áll, de amelyek a Szamosujvári Kereskedelmi Bank bukása által előidézett depresszióban a legrealisabb fedezet mellett hiteligényüket a szamosujvári piacon kielégíteni. Értésülésünk szerint

a fúziót a Szamosujvári Hítelbank Rt. alaptökéjének lényeges felemelése fogja követni.

A fúzió részleteire még visszatérünk.

A csatolt területek villamos művei szövetségének közgyűlése

A romániai energiatörvény megváltoztatását kéri a villamosművek — Bizottságot küldtek ki a községi villamosművek egységes alap- és működési szabályzatának kidolgozására — Miért drága a villamos energia Romániában?

Május 18-án tartotta meg a csatolt területek Villamossági Műveinek Szövetsége nyolcadik rendes közgyűlést Nagyszebenben. A közgyűlés és tárgysorozatán rendkívül fontos kérdések szerepeltek. Az elnöki tisztet Dachler mérnök, a nagyszabású Villamos Művek vezérigazgatója töltötte be. Az elnöki megnyitó után Thiess mérnök, a szövetség vezértitkára tette meg jelentését, majd Mateescu mérnök, az aradi Villamossági Művek vezérigazgatója szólalt fel.

A titkári jelentésből és Mateescu mérnök felszólalásából lényegesen csengett ki a Villamossági Művek Szövetségének az a kívánsága, hogy

a romániai energiatörvényt a villamossági ipar fejlődése érdekében feltétlenül és sürgősen módosítani kell,

mert különben a természeti kincsekben rendkívül gazdag Románia továbbra is csak az utolsó helyet foglalhatja be az európai államok között az egyes lakókra eső villamosenergia kilóvattjának hányadát illetően. Középeurópában és Nyugateurópában az egyes lakókra általánosságban 200 kilóvatt villamosenergia esik, míg

Romániában az egyes lakókra eső villamossági energia még a 30 kilóvattot sem éri el.

A romániai villamossági energia intenzív kihasználása csak akkor érhető el, ha a természeti erőknél a villamosítás céljaira való felhasználásába intenzív módon bekapcsolódik az olcsó kamatu külföldi tőke is, a romániai energiatörvény azonban jelenlegi szellemében és megszövegezésében nem alkalmas arra, hogy a külföldi tőkének Romániában való érdekességvállalását elősegítse.

Svájcban, ahol az egyes lakókra középarányosan 2000 kilóvatt villamossági energia esik, nincs olyan szigorú szellemű energiatörvény, mint Romániában.

Romániában, amely egyike a leggazdagabb országoknak, — különösen természeti vízierőkben, vízésekben, folyókban és forrásokban — a legdrágább állam az ipari célokra használt villanyáram középértékének szempontjából.

Romániában az ipari célokra szolgáló villamosáram kilóvatt órájának ára általánosságban 8 lej 70 bani.

Az ipari áramot a csatolt területek városai közül a legolcsóbban a kolozsvári városi Villamossági Művek szolgáltatja fogyasztóknak.

A világitási célra szolgáló villamos áram Németországban, Franciaországban és Olaszországban a legolcsóbb, ezek az országok hatalmas, villamossági áramot termelő vízierőművekkel rendelkeznek és ezekben az államokban a világitási áram középértéke 6—13 lej között variálódik. A többi államokban lényegesen drágább a világitási célokra felhasznált villamosenergia, amelynek ára 12—25 lej között váltakozik.

Teljesen érthetetlen és indokolatlan, hogy miért drága a villamosáram Angliában, amely ország a legolcsóbb és legkitünőbb minőségű szénrel rendelkezik és ahol ennek dacára 14—25 lej között váltakozik a világitási célra szolgáló áram ára, talán ellensúlyzásául annak, hogy az ipari áram ára 2—8 lej.

A külföldi árakkal szemben a romániai városokban a középár 15 és fél lej.

A városok között Kolozsvár Nagyszeben után a második helyet foglalja el. Kolozsváron a világitási áram ára egységesen 10 lej, a korlátozott ipari áram ára 5 és fél lej, míg a korlátlanul használható ipari áram ára 7 és fél lej.

Romániában összesen 123 villamossági közüzem van,

amelyeknek egyrésze az állam tulajdona, másik része községi tulajdon, részben saját kezelésben, részben koncesszió alapján használatra kiadott és ezenkívül 16 magántulajdon képező villamosmű van működésben, amelyek közül a legnagyobbak a Resicai Vasművek és Uradalmak Rt. tulajdonában levő villamoscentrálé és a dicsőszentmártoni villamosmű.

A romániai villamosművek az 1927. folyamán félmilliárd kilóvatt-óra villamosenergiát termeltek,

amely mennyiség elosztva az ország lakosságának számával, lakónként körülbelül 30 kilóvatt-óra villamosenergiát jelent. A romániai energiatörvénynek olyan értelemben való módosítása, amely lehetővé tenné, hogy a külföldi tőke nagyobbarányú érdekeltséget vállalhatna az új villamossági központok létesítésében, főleg a vízierőművek kiépítésében azt eredményezné, hogy Románia villamossági energiája lényegesen felkocozha ó legyen.

A közgyűlés előtt a csatolt területek községi villamosműveinek

igazgatói értekezletet tartottak, amelyen azt a számos nehézséget vitatták meg, amellyel a községi üzemek küzdenek, különösen a számviteli törvény rendelkezései miatt és amelyek megakadályozták ezeknek az üzemeknek kereskedelmi jellegű könnyebb adminisztrációját.

Az értekezlet elhatározta, hogy minden egyes községi villamosmű alapszabálytervezetét dolgoz ki, amelyek figyelembevételével

megszerkesztik a községi villamos művek egységes működési és adminisztrációs szabályzatát.

Ennek a szabályzatnak a megszövegezésére bizottságot küldtek ki, amelynek tagjai Munteanu mérnök, a kolozsvári Villamos Művek igazgatója, László mérnök, a sepi-szentgyörgyi városi Villamos Művek igazgatója és Ciorean mérnök, a marosvásárhelyi Városi Villamos Művek igazgatója. Az egységes szabálytervezet a szövetség a belügyminisztériumnak és a legfőbb műszaki tanácsnak fogja bemutatni jóváhagyás végett. A községi villamosművek szabályainak, működési és adminisztratív statutumainak reorganizálása nagyjelentőségű és ennek a reformnak előnyeit élvezhetni fogják a különböző villamosművek koncesszionált tulajdonosai is.

A közgyűlés Dachler elnök javaslatára üdvözlő táviratot küldött Buşila mérnöknek a Romániai Villamossági Intézet elnökének.

Comercianţii de lemne din Arad cer desfiinţarea depozitului de vânzare al Regiunei Sîlvice

Declaraţiunile Directorului Regiunei Silvice dl I. Piso. Dacă negustorii vor prelua materialul depozitului Regiunei, se va opri vânzarea în detail

Am arătat într-un număr anterior, că Regiunea Silvică din Arad a înfiinţat în Arad un depozit de desfacere engros şi cu amănuntul pentru produsele Regiunei Silvice. Proiectul iniţial a fost de a înfiinţa numai un depozit de modele pentru înleznierea exportatorilor; dar pe urmă depozitul nu s'a mărgrit la vânzarea engros; ci a început a vinde şi cu amănuntul clienţilor particulari.

Exploatarele de păduri, precum şi negustorii au fost foarte nemulţumiţi de concurenţa ce li-se făcea prin depozitul Regiunei Silvice şi au adresat un memoriu guvernului, cerând desfiinţarea depozitului Statului pe motiv, că

exploatarele private şi negustorii din Arad pot satisface nevoile consumatorilor, având marfă de circa 70 milioane lei în depozitele lor.

Notăm, că în Arad şi în împrejurimi funcţionează trei exploatare de păduri din cele mai mari: „Lomas”, „Patria” şi „Industria de Cherestea”, iar deosebit de acestea mai sunt marii negustori: Mairowitz, Iosif Gross şi alţii.

În memoriul lor lemnarii din Arad, producători şi negustori s'au referit la investiţiile mari ce au făcut şi au pus chestiunea net, ameninţând, că vor fi nevoiţi a-şi lichida întreprinderile, dacă depozitul Statului nu va renunţa la vânzarea în detail.

Ministerul n'a luat încă nici o decizie; dar suntem în măsură a publica declaraţiile dlui I. Piso directorul Regiunei Silvice, cărora le atribuim o importanţă deosebită, considerându-le ca indicaţiuni preţioase cu privire la soluţia pe care ar putea-o oferi Statul.

Lăsăm, să urmeze declaraţiunile dlui director Silvic I. Piso: — Depozitul Regiunei Silvice s'a înfiinţat în conformitate cu legea despre comercializarea între-

prinderilor Statului. Statul s'a simţit î demnat a combate şomajul şi în acest scop a început exploatarea pădurilor Statului, ale căror produse urmează să fie desfăcute prin depozitul de modele.

Exportul din depozit întâmpină dificultăţi, constatându-se, că dela locul de producere transporturile pentru export se pot face mai eficient; iar vânzarea engros în ţară fiind redusă, depozitul s'a văzut nevoit a introduce şi vânzarea cu amănuntul.

— Direcţiunea Regiunei Silvice din Arad nu poate schimba cu dela sine putere modul de funcţionare al depozitului şi n'ar putea înceta vânzarea cu amănuntul decât în baza unui ordin ministerial.

— Totuşi interesele în joc s'ar putea împăca dacă lemnarii din Arad ar prelua marfa depozitului de modele, făcând astfel de prisos vânzarea în detail din depozit.

Bine înţeles, că depozitul li-ar vinde sub preţul pieţei, acordându-le şi înlesniri.

Dacă lemnarii se vor înţelege şi vor prezin'a propuneri concrete cu privire la preluarea materialului depozitului, voi recomanda ministerului o soluţie în acest sens.

Declaraţiunile dlui director I. Piso sunt de natură de a-i putea împăca pe lemnari, în cazul când s'ar realiza.

Ţinem să arătam şi de data aceasta punctul nostru de vedere că în ervenţia Statului în comerţ constituie o concurenţă primejdioasă nu numai pentru comerţul privat, ci asemenea intervenţiuni sunt păgubitoare şi pentru fisc, contribuind la ruina unor mari contribuabili, deci la reducerea unor venituri ale Statului mult mai sigure, decât veniturile întreprinderilor directe ale Statului.

Teljes üzemmel dolgozik a mezőtelegdi Creditul Minier

A petroleumfinomító telepén támadt tüzről rémhírek terjedtek el

A napilapok színes tudósításban számoltak be arról, hogy a mezőtelegdi Creditul Minier telepén május 20-án tűz támadt, amely — a lapjelentések szerint — óriási károkat okozott és a vállalat termelési kapacitását lényegesen befolyásolta.

Az elterjedt rémhírekkel szemben a Creditul Minier igazgatósága nyilatkozatot adott ki, amelyben leszögezi, hogy a tűz mindössze háromnegyed óráig tartott és azt a gyári tűzoltóság a Nagyváradai Erdő-

ipar Rt. mezőtelegdi telepének tűzoltóságával együtt lokalizálta.

A tűz marialéka csak a telep egyik nyersolajat tartalmazó tartálya lett, amelynek őrirtartalma 200 kilogramm. Az anyagi kár az igazgatósági jelentés szerint minimális és a tűz semmiféle tekintetben nem befolyásolta a finomító termelési kapacitását. A Creditul Minier teljes üzemmel folytatja működését és fennakadás nélkül elégit ki üzletfeleinek megrendelését.

Az UGIR tiltakozik a félszázalékos értékvám kiterjesztése ellen

Az UGIR nagyváradai tagozata Eichner Sándor elnökletével ülést tartott, amelyen dr. Böszörményi Sándor kerületi igazgató beszámolt a gyáripar aktuális kérdéseiről. Az UGIR tagjai élesen állásfoglaltak az ellen a terv ellen, hogy Nagyváradon is bevezessék az ipari termékek után a kiviteli kövezelvámot, amely lényegesen megdrágítaná a termelést. Az UGIR tagozata elhatározta, hogy erélyesen tiltakozik a kövezelvám bevezetése ellen és emlékiratban fordul a különböző szakminiszteriumokhoz, amelyeket felvilágosít, hogy a jelenlegi gazdasági viszonyok között az ipari termelést nem lehet újabb terhekkel sújtani.

Az UGIR helyteleníti a félszázalékos értékvámnak a városba beérkező nyersanyagokra való kiterjesztését is, mert ez az illeték megdrágítja az iparcikk nyersanyagát, de még jobban helyteleníti azt a tervet, amely a félszázalékos értékvámot az iparvállalatoktól más városokba elszállítandó kész iparcikkre is kiakarja vetni.

Ha ezt az értékvámot életbe léptetik, úgy a nagyváradai iparvállalatok termékei versenyképtelenné válnak azon városok iparvállalatainak gyártmányaival szemben, amely városok tanácsai legfeljebb a városba beérkező nyersanyagokra és árucikkre vetették ki a félszázalékos értékilletéket.

Directiunea IX. Regională Silvică Arad

Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință că în ziua de 12 Iunie 1928 în localul Direcțiunii Silvică din Arad se va vinde prin licitație publica cu oferte închise 7. (șapte) loturi trunchii de esență stejar, ulm, plop și frasin fasonați în anul 1928 în pădurea Ciala Ocolul silvic Ciala și transportați lângă linia C. F. S.

Lotul I. 676 buc. de esență stejar cu un volum de 365.68 m³.

Lotul II. 728 buc. de esență ulm cu un volum de 291.74 m³.

Lotul III. 62 buc. de esență plop cu un volum de 64.32 m³.

Lotul IV. 159 buc. de esență

stejar cu un volum de 67.81 m³.
Lotul V. 998 buc. de esență stejar cu un volum de 382.52 m³.

Lotul VI. 376 buc. de esență frasin cu un volum de 160.26 m³.

Lotul VII. 7 buc. de esență ulm cu un volum de 3.57 m³.

Vânzarea se va face conform Regulamentului de licitațiuni și cu aplicarea condițiilor generale pentru exploatarea pădurilor Statului publicate în Mon. Of. No. 106. din 12 Aug. 1912, cum și cu condițiile speciale de cari amatorii pot lua cunoștință de la Direcțiunea Regională Silvică Arad și Ocolul silvic Ciala.

Estimația grupul I. Lei 185.500
garanța prov. grupul I. Lei 18.500.

Estimația grupul II. Lei 109.330
garanța prov. grupul II. Lei 10.920.

Estimația grupul III. Lei 18.698
garanța prov. grupul III. Lei 1.870.

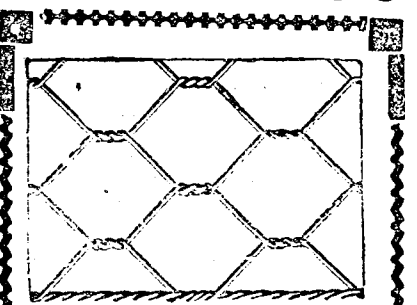
Estimația grupul IV. Lei 30.863
garanța prov. grupul IV. Lei 3.850.

Estimația grupul V. Lei 129.036
garanța prov. grupul V. Lei 13.000.

Estimația grupul VI. Lei 91.982
garanța prov. grupul VI. Lei 9.200.

Estimația grupul VII. Lei 1.358
garanța prov. grupul VII. Lei 190.

Supra oferte nu se primesc.

Többször csavart

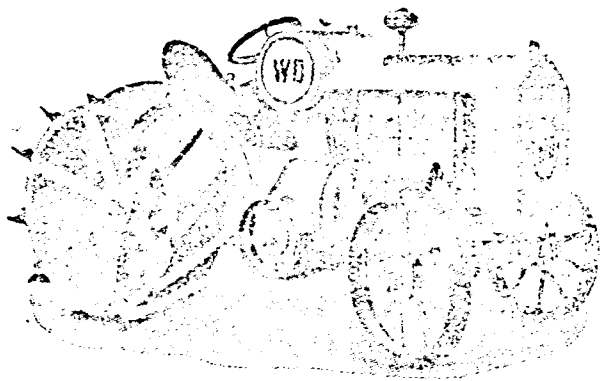
horganyozott sodronykerítés

négyféle luckbőségben, különböző drótvastagságban szállít bármilyen mennyiségben, valamint tüskeshuzal sodronyszöveteket, vas- és rézbutorokat, sodronyágybetéteket legolcsóbb árban

Pásztori és Hettmann

Erdély legnagyobb vas- és rézbutorgyára BRAȘOV. Gyár: Hátsó-u. 66. Telefon: 481. Raktár: Kórház-u. 32. Telefon: 482

W D

„HANOMAG” 28/32 lóerős tractor

petróleumüzemmel, három vasu ekével végez mély szántást A legolcsóbb, leggazdaságosabb és legbiztosabb üzem!!!

Beépített szijkerékkel, regulátorral **B o s h** mágnesgyújtás

Előnyös fizetési feltételek. Vezérképvelet és állandó raktár.

„INDUSTRIA” Kereskedelmi és Ipari Rt. Timișoara, Strada I. C. Brătianu. 3. TELEFON: 9-14.

Táviratcim: **INDUSTRIA.**

Prima Fabrică de Electricitate Română S. A. Első Romániai Elektromosgyár Rt. Cluj-Kolozsvár, III., Strada Călugărițelor No. 1. (Apăca-utca, Erzsébet-fürdő.)

Saját gyártmányu szerelési és magasfeszültségű anyagok. Műszerek: Hartmann & Braun.

Szénkefék: Sächsische Dynamobürstenfabrik. Motorok!

Bayerische Motorenwerke

Adr. Telegr.: RELAIS. - Sürgöncim: RELAIS

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7.

Fiókjai: Décs, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. — ::

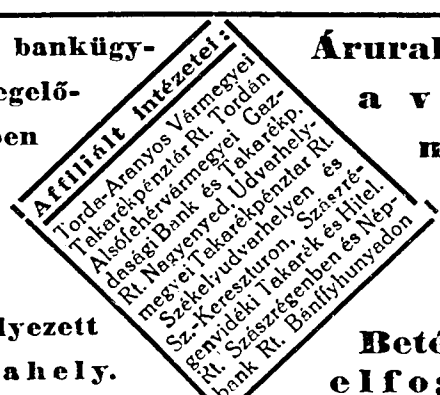
Saját tőkéi **85** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez.

Aruraktárai a vasut mellett

Engedélyezett devizahely.

Betéteket elfogad!!

„VICTORIA”

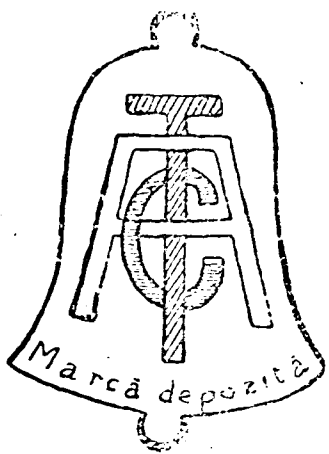
PRIMA FABRICĂ ARDELEANĂ DE PASMANTERIE ȘI SIRETURI
ELSŐ ERDÉLYI PASZOMÁNY ÉS ZSINORÁRUGYÁR
Târgu-Mureș—Marosvásárhely

Produce:

sireturi pentru ghețe, trese, sireturi de lama goufrate, șuitășuri și diferite articole de pasmanterie de prima calitate

Gyárt:

mindennemű cipőfűzőt, lámaszegőt, sújtást, tresset borítást és különböző speciális paszományárut elsőrangú kivitelben

Cu această marcă este prevăzut fiecare obiect de argint și lux fabricat în fabrica

„TACĂMUL” din CLUJ.

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile de bijuterii mai bune. Numai pentru revânzătorii „Tacămul” fabrică de argintării, Cluj, Str. N. Iorga N. 11.A. — Telefon: 4-82. Adresa telegrafică: „Tacămul”.

Olvassa a

Lemnul-t

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCĂ, COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și Rezerve
Lei 70.000.000

Sediul Social: Satu-Mare

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI MIHAI.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anonimă Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare.

Meghívó!

Magán- vagy üzleti ügyekbeni utazások alkalmával

Budapesten

a legkellemebből otthon nyújtja a legelőnyösebb feltételek mellett a keleti pályaudvar érkezési oldalával szemben lévő

Grand Hotel PARK Nagyszállóda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10. szám, mert

20% engedményt kap

mint ezen lap előfizetője olcsó szoba árainkból,

10% engedményt kap

olcsó éttermi árainkból. (Külön házi konyha).

5 pengőt megtakarít

autótaxi költséget, mert gyalog ártíj lehet egy perc alatt a pályaudvarról.

Nálunk otthon érzi magát!

Elsőrendű kiszolgálás, szigorúan családi jelleg.

Saját érdeke,

ezen előnyök folytán, hogy okvetlenül nálunk szálljon meg. Előzetes szobamegrendelés ajánlatos!

Producerea lemnului
Industria lemnului
Comerțul lemnului

Despre toate fazele pieței Vă informează precis și la timp

A fatermelés
A faipar
A faterkedelem

minden fázisáról pontosan és részletesen számol be a

„LEMMUL” „HOLZZEITUNG”

singura revistă forestieră bilunară din Ardeal care apare în românește, nemjeste și ungrește. Toate evenimentele forestiere interne și externe, situația pieței, articole scrise de cei mai de seamă specialiști, informațiuni etc. etc.

Revista fiind răspândită, rezultatul anunțurilor este sigur. Redacția și administrația:

Erdély egyetlen román, német és magyar nyelven kéthetenként megjelenő szaklapja. A külföld és belföld összes szakmai eseményeiről, piaci helyzetéről és friss, szakemberek által írt cikkekben és riportokban tájékoztatja olvasó táborát.

A lap elterjedtsége biztosítja a hirdetések eredményét. Szerkesztőség és kiadóhivatal

Cluj, Str. Minerva 7. Telefon: 4-44.

Banca „TRANSSYLVANIA” Bank

Soc. Anonimă. Bank Rt. Aktiengesellschaft.

Centrala — Központ — Zentrale:

CLUJ—KOLOZSVÁR.

Alapított: 1872-ben.

Alaptőke: 22 millió lei.

Sucursale—Fiókkintézetek: Alba-Iulia—Gyulafehérvár, Ditrău—Ditró, Gheorgheni—Gyergyószentmiklós, Mercuria-Ciuc—Csikszereada, Sănmartin-Ciuc—Csikszentmárton, Târgul-Secuesc—Kézdivásárhely, Turda—Torda, Uioara—Marosujvár. —: **Expozituri—Kirendeltségek:** Cămpia-Turzii—Aranyosgyéres, Ozun—Uzon, Toplija—Románia—Maroshévíz.

Elfogad: BETÉTEKET.

Leszámítol: VÁLTÓKAT.

Átutalásokat és meghitelezéseket az ország bármely piacára gyorsan teljesít!

Vezérképviselétét bírja a „Gazdák” Általános Biztosító Részvénytárs.-nak

Telegram: TRANSSYLVANIABANK

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.
Fiókkintézet: Dej—Dés, Jibou—Zsibó, Beclean—Bethlen

Saját tőkési **30** millió lei

Minden bankügyletet legelőnyösebben véggez. — Engedélyezett devizahely. — Átutalás a bel- és külföld bármely piacára.